



บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้ ผู้วิจัยได้เสนอเป็น 4 ตอน ด้วยกันดังนี้

ตอนที่ 1 ความรู้และแนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตร

ตอนที่ 2 ความหมายและความสำคัญของกรมรยมศึกษา

ตอนที่ 3 เกณฑ์ประสิทธิภาพที่ใช้แบ่งประเภทโรงเรียนเอกชน

ตอนที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521

ตอนที่ 1 ความรู้และแนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตร

1.1 ความหมายของหลักสูตร

หลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญในการศึกษา เพราะหลักสูตรเป็นโครงการและเป็นแนวทางในการให้การศึกษแก่เยาวชน เพราะการให้การศึกษ หมายถึง การให้วิชาความรู้ การถ่ายทอดวัฒนธรรม การปลูกฝังเจตคติและค่านิยมเพื่อพัฒนาผู้เรียนในทุก ๆ ด้าน ดังนั้น ความสำเร็จของการศึกษาจึงขึ้นอยู่กับหลักสูตรเป็นประการสำคัญ ด้วยความสำคัญของหลักสูตรจึงได้มีการวิชาการให้ความหมายของคำว่า "หลักสูตร" อยู่หลายท่าน ดังนี้

คาร์เตอร์ วี. กู๊ด (Carter V. Good 1959: 149) ได้นิยามคำว่า "หลักสูตร" ดังนี้

1. หลักสูตร คือ เนื้อหาวิชาที่จัดไว้เป็นระบบให้ผู้เรียนได้ศึกษา เพื่อจบชั้นหรือรับประกาศนียบัตรในหมวดวิชา หรือสาขาวิชาใดวิชาหนึ่ง ตามความหมายนี้ หลักสูตรหมายถึง เนื้อหาวิชาใดวิชาหนึ่ง

2. หลักสูตร คือ โปรแกรมการศึกษาที่ทางโรงเรียนกำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนเพื่อรับประกาศนียบัตรต่าง ๆ ตามความหมายนี้ หลักสูตรหมายถึง โปรแกรมการศึกษาที่กำหนดเค้าโครงการเรียน ซึ่งประกอบด้วยรายวิชาต่าง ๆ

3. **หลักสูตร** คือ กลุ่มวิชาหรือประสบการณ์ที่กำหนดไว้ให้ผู้เรียนภายใต้การ
แนะนำของโรงเรียน ตามความหมายนี้ หลักสูตรหมายถึง เนื้อหาของวิชาส่วนหนึ่งและการจัด
ประสบการณ์อีกส่วนหนึ่ง

คาเลน เซเลอร์ และ วิลเลียม เอ็ม อเล็กซานเดอร์ (Galen Saylor and
William M. Alexander 1959: 4) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตรหมายถึง
ความพยายามของโรงเรียนที่จะก่อให้เกิดผลของการเรียนที่โรงเรียนพึงปรารถนา ทั้งในสถานการณ์
ภายในและภายนอกโรงเรียน

ฮิลดา ทาบา (Hilda Taba 1962: 12) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า
หลักสูตรหมายถึง มวลประสบการณ์ต่าง ๆ ที่โรงเรียนและครูผู้สอนจัดขึ้น เพื่อให้นักเรียนมีการ
เปลี่ยนแปลงไปตามลักษณะนี้ถึงจุดมุ่งหมายได้

สำหรับในประเทศไทย นักการศึกษาของไทยได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้
ต่าง ๆ กันดังนี้

เอกวิทย์ ณ ถลาง (2511: 108) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับหลักสูตรไว้ว่า
หลักสูตรหมายถึง มวลประสบการณ์ทั้งหมดที่จัดให้กับเด็กได้เรียน เนื้อหาวิชา ทัศนคติ แบบพฤติกรรม
กิจวัตร สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เมื่อประมวลกันเข้าแล้วก็จะกลายเป็นประสบการณ์ที่ผ่านเข้าไปในการเรียน
ของเด็ก

กมล สุตประเสริฐ (2516: 20) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตร
ไม่ได้หมายความว่าแต่เพียงหนังสือหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการเท่านั้น แต่ยังมีความหมายถึง
กิจกรรมและประสบการณ์ทั้งหลายที่จัดให้กับเด็ก ซึ่งรวมถึงการสอนของครูต่อนักเรียนด้วย

ภิญโญ สาร (2516: 270-284) ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตร
หมายถึง โครงการศึกษาที่กำหนดให้นักเรียน เรียนรู้และพัฒนาตนเองตามแผนการศึกษา หรือ
โครงการศึกษาที่โรงเรียนปฏิบัติเพื่อให้บรรลุผลทางการศึกษาตามแผนการศึกษา

สุมิตร คุณานุกร (2518: 259) ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตร
หมายถึง โครงการที่ประมวลความรู้และประสบการณ์ทั้งหลายที่โรงเรียนจัดให้นักเรียน ไม่ว่าจะ
เป็นภายในหรือภายนอกโรงเรียนก็ตาม เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาไปตามความหมายที่กำหนดไว้

วิจัย วงษ์ใหญ่ (2521: 2) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ 4 ประการ คือ

1. รายการที่ทางโรงเรียนกำหนดสอน และรวมทั้งวัสดุหลักสูตรอื่น ๆ
2. รายวิชาที่สอนให้กับเด็ก
3. รายวิชาที่ทางโรงเรียนเปิดสอน
4. การวางแผนจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ซึ่งทางโรงเรียนจัดเสนอแนะขึ้นไว้

1.2 ลักษณะของหลักสูตรที่ดี (รุ่งทิวา สักกร 2526: 88)

1. จะต้องสนองความต้องการหรือความจำเป็น (Needs) ของสังคม
2. จะต้องสนองความต้องการของเด็ก คือ สร้างนิสัยที่ดีให้กับเด็ก ขณะเดียวกันก็ทำให้เด็กละตัวกล้าบ่ยใจขณะที่เรียน โดยมีการจัดวิชาให้เด็กได้เลือกบ้าง วิชาที่ออกกำลังกายบ้าง เนื่องจากเป็นสิ่งที่สนองความต้องการของเด็กและสนองความจำเป็นในชีวิตของเด็ก
3. จะต้องเหมาะสมกับสภาพของ เศรษฐกิจและสังคม และไม่ขัดต่อหลักศีลธรรมอันดีของสังคม
4. จะต้องเหมาะสมกับความสามารถของเด็ก ไม่ยากและไม่ง่ายจนเกินไป ต้องท้าทายความสามารถของเด็ก เราให้เด็กอยากเรียน
5. จะต้องนำมาใช้โดยสะดวก
6. จะต้องมีความยืดหยุ่นได้ คือ เปิดโอกาสให้โรงเรียนปรับปรุงการสอนให้เหมาะสมกับเด็กได้ เพราะสังคมของแต่ละท้องถิ่นมีสภาพไม่เหมือนกัน ดังนั้น หลักสูตรจะต้องวางไว้กว้าง ๆ ให้ยืดหยุ่นได้ เพื่อโรงเรียนจะได้ตัดแปลงให้เหมาะสมกับสภาพของเด็ก สภาพของท้องถิ่นได้

นอกจากนี้ สันต์ ธรรมบำรุง (2525: 12-13) ก็ได้ระบุลักษณะของหลักสูตรที่ดีเพิ่มเติมอีกดังนี้

1. จะต้องเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้การศึกษาบรรลุตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้
2. หลักสูตรที่ดีควรมาจากการมีส่วนร่วมในการรับรู้ของบุคคลทุกฝ่าย ซึ่งควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร เช่น ผู้ปกครอง ครู ประชาชน นักวิชาการ นักเรียน มิใช่เป็นเรื่องของนักวิชาการศึกษาแต่เพียงอย่างเดียว

3. หลักสูตรในระดับต่าง ๆ ควรจะมีความสัมพันธ์และต่อเนื่องกันเป็นอย่างดี
ไม่ขาดตอน

4. หลักสูตรที่ดี ควรมีการประเมินผลเป็นระยะ ๆ และผลของการประเมินการ
นำมาปรับปรุงหรือพัฒนาหลักสูตร

1.3 องค์ประกอบของหลักสูตร

ในการพิจารณาหลักสูตร สำคัญที่สุดที่ควรกล่าวถึง คือ องค์ประกอบของหลักสูตร
เพราะสามารถทำให้เห็นโครงสร้างของหลักสูตรทั้งระบบ ทราบ มีความเห็นว่า หลักสูตรไม่ว่าจะ
ออกแบบหรือมีรูปแบบอย่างไร ควรมีองค์ประกอบเป็นอย่างน้อย 4 ส่วน คือ

ฮิลดา ทาบ (Hilda Taba 1962: 424-425)

1. ความมุ่งหมาย
2. เนื้อหาวิชา
3. การนำหลักสูตรไปใช้
4. การประเมินผล

1. ความมุ่งหมาย

ความมุ่งหมายเป็นวัตถุประสงค์ที่สำคัญในการดำเนิการจัดการศึกษา เพื่อให้
ให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะและพฤติกรรมตามที่ความมุ่งหมายกำหนดไว้ ความมุ่งหมายทางการศึกษามีอยู่
หลายระดับ เช่น ความมุ่งหมายระดับชาติ ความมุ่งหมายของหลักสูตร ความมุ่งหมายของหมวดวิชา
ความมุ่งหมายของการสอนหรือความมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม ความมุ่งหมายของแต่ละระดับควรให้
มีความสัมพันธ์สอดคล้องกันและสามารถนำไปปฏิบัติได้ (ลูมิตร คุณานุกร 2518: 42-43)

ความมุ่งหมายทางการศึกษาโดยทั่วไปมีความสำคัญอยู่หลายประการ คือ
(ร่ารง บัวศรี, 2504: 18)

1. เป็นแนวทางในการจัดโปรแกรมการศึกษา
2. เป็นแนวทางในการกำหนดเนื้อหาวิชาและประสบการณ์
3. ช่วยให้ผู้สอนทราบกระบวนการและเป้าหมายของการใช้หลักสูตร
4. ช่วยในการกำหนดความมุ่งหมายและการบริหารงานของโรงเรียน
5. ช่วยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผล

ความมุ่งหมายทางการศึกษาโดยทั่วไปแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

เบนจามิน เอส. บลูม (Benjamin S. Bloom 1967: 6-8)

1. ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจ ทักษะ และความสามารถทางสติปัญญา
2. ด้านจิตพิสัย (Affective Domain) มีความมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาความรู้สึกนึกคิด ทัศนคติ วัฒนธรรม คุณธรรม ค่านิยม
3. ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาทักษะ หรือความชำนาญในการใช้มือหรือส่วนต่างๆของร่างกาย

การกำหนดความมุ่งหมายของหลักสูตร ควรให้แคบและเจาะจงลงไปในแต่ละระดับการศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น และจะต้องสอดคล้องกับความมุ่งหมายระดับชาติ นอกจากนี้ความมุ่งหมายจะต้องกล่าวไว้ชัดเจน เพื่อให้ผู้นำหลักสูตรไปใช้เข้าใจได้แจ่มแจ้ง ตรงกันและใช้เป็นแนวปฏิบัติได้ โดยเฉพาะความมุ่งหมายในระดับมหาวิทยาลัย ควรให้ชัดเจนมากที่สุด เพื่อว่าจะได้สามารถแปลความหมายออกมาในรูปของพฤติกรรมที่ต้องการได้ หลักเกณฑ์ที่มีการเรียนการสอนสิ่งนั้น แล้ว (รัตนา ศิริพานิช 2519: 25)

2. เนื้อหา

เนื้อหาเป็นการเลือกสรรและจัดความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาไปสู่จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ โดยต้องพิจารณาว่าเนื้อหาสาระอะไรควรนำไปสอนก่อนหลัง พร้อมทั้งกำหนดเวลาด้วย เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนาไปได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด (รุ่งกวีวา ศักกรกร 2526: 86)

ฮิลดา ทาบวา ได้เสนอเกณฑ์ในการเลือกเนื้อหาวิชาไว้ 6 ประการ คือ (Hilda Taba 1962: 267-289)

1. เชื่อมโยงได้และเป็นแก่นสารของความรู้ในแต่ละสาขาวิชา
2. สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในสังคม
3. มีความสัมพันธ์ระหว่างความกว้างและความลึก
4. สันองความมุ่งหมายได้หลายประการ
5. สอดคล้องกับวุฒิภาวะในการเรียนรู้และประสบการณ์ของผู้เรียน
6. สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน

นอกจากนี้คณะกรรมการวางพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา (2518: 15)

ได้เสนอว่า เกณฑ์สำคัญในการคัดเลือกหาในแต่ละระดับการศึกษา ควรคำนึงถึงความต้องการในชีวิตจริง และความศิลาธารอันกว้างขวางของวิทยาการในโลกปัจจุบันเป็นเกณฑ์สำคัญด้วย ถ้าคัดเลือกหาวิชาในหลักสูตรได้เหมาะสมดังกล่าวนี้อแล้ว จะทำให้หลักสูตรมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. การนำหลักสูตรไปใช้

การนำหลักสูตรไปใช้เป็นกาปฏิบัติ ซึ่งต้องอาศัยการบริหารงานทางด้านวิชาการของโรงเรียน เพื่ออำนวยความสะดวกและนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุด หัวใจของการนำเอาหลักสูตรไปใช้ คือ การสอน และผู้ที่มีความสำคัญที่สุดในขั้นตอนนี้คือครู (รุ่งทิวา ศักดิ์กร 2526: 87) โดยทั่วไปการนำหลักสูตรไปใช้ อาจทำได้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

(ลู่มิตร คุณานุกร 2518: 132)

1. การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ได้แก่ การตีความมุ่งหมายของหลักสูตร ว่ามีความมุ่งหมายอะไร และมีความต้องการให้เกิดอะไรขึ้นในตัวผู้เรียน หลังจากได้ทำความเข้าใจในเรื่องความมุ่งหมาย หลักการและโครงสร้างของหลักสูตรแล้ว ควรกำหนดรายละเอียดที่จะนำไปสอนให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงตามความมุ่งหมายนั้น ๆ โดยทั่วไปการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนในรูปของวัสดุประกอบหลักสูตร ซึ่งจะช่วยขยายความในหลักสูตรให้กระจ่างยิ่งขึ้นและอาจนำไปทำรายการสอนหรือบันทึกการสอนได้ เมื่อกำหนดให้ชัดเจนลงไปว่าในชั่วโมงใดจะสอนเรื่องอะไร ตอนไหน เป็นเวลาเท่าไร จะมีกิจกรรมอะไร เป็นต้น

2. การคัดเลือกวัสดุและสภาพต่าง ๆ ภายในโรงเรียน การที่หลักสูตรจะสัมฤทธิ์ผลตามความมุ่งหมายได้นั้น จำต้องมีปัจจัยหลาย ๆ ด้านมาเสริมการคัดเลือกเข้าสู่สอน ตลอดจนการคัดเลือกวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ขนาดของห้องเรียนต่อจำนวนนักเรียน ห้องสมุด การคัดเลือกตารางสอน ประมวลการสอน โครงการสอน หนังสือต่าง ๆ แบบเรียน การให้บริการต่าง ๆ ฯลฯ ผู้บริหารจะต้องคอยสำรวจดูปัจจัยและสภาพต่าง ๆ ของโรงเรียนอยู่เสมอว่าเหมาะสมกับการนำหลักสูตรมาปฏิบัติหรือไม่

3. การสอนของครู เป็นขั้นตอนที่สำคัญของหลักสูตร การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนเป็นหัวใจของการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร เพราะถึงแม้จะได้มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้ได้อย่างไรก็ตามถ้าหากวิธีการสอนของครูยังไม่เปลี่ยนแปลงจากที่เคยปฏิบัติ การเปลี่ยนแปลง

หลักสูตรก็ต้องประคับประคองอย่างแน่นนอน ครูจึงเป็นตัวจักรสำคัญในการนำหลักสูตรไปใช้ ครูควรเอาใจใส่ในการสอน การสอนให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของหลักสูตร การเลือกวิธีการสอนที่เหมาะสม ฯลฯ เหล่านี้เป็นปัจจัยที่จะชี้ชะตาของหลักสูตรทั้งสิ้น ผู้บริหารมีหน้าที่คอยให้ความรู้ ความสะดวก คำแนะนำ และให้กำลังใจแก่ครู เพื่อให้การสอนของครูและการเรียนของเด็กบังเกิดความมุ่งหมายของหลักสูตรที่วางไว้

4. การประเมินผล

หลังจากที่นำหลักสูตรไปใช้แล้ว ต้องมีการประเมินผลว่า การนำหลักสูตรไปใช้เกิดผลตามความมุ่งหมายที่วางไว้หรือไม่ การประเมินผลหลักสูตรเป็นงานใหม่ มีขอบเขตกว้างจะต้องทำการวิเคราะห์ที่ตัวหลักสูตร วิเคราะห์โครงการประเมินผลหลักสูตร คาเลน เฮลเลอร์ และวิลเลียม เอ็ม อเล็กซานเดอร์ (Galen Saylor and William M. Alexander 1974: 311) ได้กล่าวถึงขอบเขตของการประเมินผลหลักสูตรไว้ดังนี้

1. การประเมินผลจุดมุ่งหมายของโรงเรียน จุดมุ่งหมายของหลักสูตร และจุดมุ่งหมายของการสอน โดยประเมินว่ามีความเหมาะสม มีความเที่ยงตรง และครอบคลุมเพียงใด
2. การประเมินผลโปรแกรมทั้งหมดของโรงเรียน โดยประเมินว่ามีความครอบคลุมได้เท่าใดต่อกัน การคัดลำดับก่อนหลังหรือไม่ ยึดโปรแกรมเป็นหลักในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งจะทำให้รู้ถึงข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของชุมชน การติดตามผลเรียน การตัดสินคุณภาพของผู้จบการศึกษา
3. การประเมินโปรแกรมเฉพาะบางส่วน พิจารณาในลักษณะของการสร้างและการบรรลุตามจุดมุ่งหมายของโปรแกรม
4. การประเมินผลการสอน พิจารณาในลักษณะการสร้างและการบรรลุจุดมุ่งหมายและจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม
5. การประเมินผลโปรแกรมการประเมินผล

ผลจากการประเมินหลักสูตรจะเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวของหลักสูตร ซึ่งอาจเกิดจากปัจจัยต่าง ๆ นับตั้งแต่การวางจุดหมายของหลักสูตรจนถึงการใช้หลักสูตร หากพบจุดบกพร่องในเรื่องใดก็จะต้องปรับปรุงในเรื่องนั้น และสิ่งที่จะมีผลกระทบ

ต่อสิ่งนั้น เช่น การเปลี่ยนจุดประสงค์ โครงสร้าง หรือเนื้อหาของหลักสูตรใหม่ ก็อาจจะต้องมีการฝึกอบรมครู ซึ่งจะทำการสอนตามหลักสูตรใหม่ที่ได้เปลี่ยนแปลงไปแล้วนั้นด้วย (พหุส หันนาสินทร์ 2528: 127)

1.4 การเปลี่ยนแปลงหลักสูตร

หลักสูตรเป็นสิ่งที่ควรได้รับการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เพราะเมื่อสภาพการณ์ของสังคมและสิ่งแวดล้อมเปลี่ยน ย่อมจำเป็นต้องจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมนั้น ๆ หลักสูตรเป็นหัวใจของการศึกษา เมื่อการศึกษาเปลี่ยน หลักสูตรก็ต้องเปลี่ยนด้วย คาร์เตอร์ วี. กู๊ด (Carter V. Good 1973: 311) ได้ให้ความหมายของการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรว่า คือการเปลี่ยนแปลงหรือตัดแปลงหลักสูตรให้แตกต่างไปจากเดิม เป็นการสร้างโอกาสทางการเรียนมาใหม่ (Change in Design of Learning Opportunities) และ ฮิลดา ทาบา (Hilda Taba 1962: 454) อธิบายว่า การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเป็นการเปลี่ยนแปลงทั้งระบบ หรือเปลี่ยนทั้งหมด ตั้งแต่จุดมุ่งหมาย วิธีการและการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรจะมีผลกระทบต่อกระบวนทางด้านความคิด และความรู้สึกนึกคิดของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

ในการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร อาจเป็นการเปลี่ยนแปลงทั้งระบบโครงสร้าง คือการเปลี่ยนใหม่โดยยกของเก่าทิ้งไปหรือเลือกเอาเฉพาะส่วนที่ดีไว้ ส่วนการปรับปรุงหลักสูตรเป็นการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเพียงบางส่วน โดยไม่เปลี่ยนระบบหรือโครงสร้างของหลักสูตรเดิม การเปลี่ยนหลักสูตรพอจะกล่าวได้ว่ามีความหมายเหมือนกับการพัฒนาหลักสูตร เพราะคำว่าพัฒนา (Development) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงตามที่ต้องการและได้กำหนดทิศทางไว้ (จิตยา ลูร์ระณย์ภู 2518: 291) ดังที่ ลีวีลด์ จงกล (2521: 20) ได้ให้ความหมายของคำว่าพัฒนาหลักสูตรไว้ว่า การพัฒนาหลักสูตรนั้นเป็นกระบวนการพัฒนาการศึกษา ซึ่งครอบคลุมตั้งแต่การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาวัสดุหลักสูตร อันได้แก่ แผนการสอน คู่มือครู บันทึกการสอน ฯลฯ การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนมีอาทิ หนังสือเรียน หนังสืออ่านเพิ่มเติม หนังสือส่งเสริมการอ่าน ตำราอ้างอิงของครู เอกสารสิ่งพิมพ์ อุปกรณ์ที่เป็นเครื่องฉาย ฯลฯ การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนและกระบวนการประเมินผลการศึกษา

วิธีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร ในการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรนั้น มีวิธีการอยู่หลายวิธี วิธีที่นิยมมีไว้ 5 วิธีคือ (ลูมิตร คุณานุกร 2518: 222-240)

1. การเปลี่ยนแปลงจากระดับผู้บริหาร (The Administrative Approach) หรือการเปลี่ยนแปลงจากเบื้องบนมาสู่เบื้องล่าง กล่าวคือ การดำเนินการในการเปลี่ยนแปลงถูกกำหนดโดยผู้บริหารระดับสูง โดยที่ผู้ใช้ไม่มีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลง
2. การเปลี่ยนแปลงจากเบื้องล่างเบื้องบน (The Grass-Roots Approach) เป็นวิธีที่ให้ผู้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ตัดสินใจ วางแผนและดำเนินการ
3. การเปลี่ยนแปลงโดยใช้วิธีสาธิต (The Demonstration Approach) เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรมีผลทำให้ครูรู้สึกไม่มั่นคง จึงใช้วิธีการสาธิตโดยให้ครูที่พร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงเป็นผู้ปฏิบัติเป็นตัวอย่าง
4. การเปลี่ยนแปลงอย่างมีระบบ (Systemetic Approach) เป็นวิธีการที่มีกระบวนการ มีขั้นตอนที่เหมาะสม
5. การเปลี่ยนแปลงโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติ (Action Research) เป็นวิธีการหนึ่งที่จะศึกษาและวิจัยหลักสูตร โดยมุ่งจะหาวิธีการส่งเสริมให้ผลของการวิจัยถูกนำไปปฏิบัติให้เกิดผลจริง

จกวิธีการดังกล่าวนี้ แต่ละวิธีการต่างก็มีทั้งผลดีและผลเสีย จึงควรพิจารณาให้รอบคอบว่า วิธีการใดจะเป็นวิธีการที่ก่อให้เกิดประโยชน์ในการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด

บุคคลที่เกี่ยวข้องในการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร ในการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร ควรได้รับความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องหลาย ๆ ฝ่าย ลูจรีต เพียรชอบ (2521: 21-23) มีความเห็นว่า ผู้มีส่วนร่วมในการสร้างหลักสูตร ได้แก่ ครู ผู้เชี่ยวชาญในเนื้อหาแต่ละสาขาวิชา ผู้เชี่ยวชาญทางหลักสูตรหรือที่ปรึกษาทางหลักสูตร ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่กระทรวงศึกษาธิการ ตัวแทนของประชาชน นักเรียน หรือผู้เรียน และสุนทร ลุันทชัย (2512: 16, 47) เห็นว่า ในการจัดทำหลักสูตรนั้นไม่สามารถให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมได้ ฉะนั้นจำเป็นต้องมีการคัดเลือกบุคคลต่อไปนี้ คือ ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ นักจิตวิทยาการศึกษา นักวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญในทฤษฎีหลักสูตร ส่วน จอร์จ เอ โบชอง (George A. Beauchamp 1975: 148-151) ได้กล่าวถึงผู้มีส่วนในการพัฒนาหลักสูตรว่า ประกอบด้วยบุคคลต่าง ๆ ต่อไปนี้

1. ผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ เช่น ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาวิชา ผู้เชี่ยวชาญทั่วไป และผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร
2. ผู้มีความเชี่ยวชาญในศาสตร์ต่าง ๆ เช่น นักวิจัยทางหลักสูตร หรือผู้ทำงานในมหาวิทยาลัยหรือศูนย์วิจัยต่าง ๆ
3. บุคลากรทางด้านวิชาชีพ ประกอบด้วยครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ ครูพิเศษ และนักบริหาร
4. ตัวแทนของประชาชน
5. นักเรียน



จากแนวความคิดดังกล่าวในการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร ควรใช้บุคคลหลายฝ่าย เข้ามามีส่วนร่วม เช่น ผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ผู้บริหาร ครู นักเรียน ตัวแทนประชาชน นักจิตวิทยา การศึกษา นักวิชาการ ฯลฯ ไม่ควรทำอยู่เฉพาะคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง นอกจากนี้ ข้อมูลที่จะนำมาสร้างหลักสูตรนั้น จะต้องศึกษาข้อมูลหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้เรียน สภาพปัญหาต่าง ๆ ของสังคม ข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จะเป็นรากฐานในการกำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษา และเป็นรากฐานในการเลือกเนื้อหาวิชาและประสัการณ์การเรียนรู้ที่จะนำมาบรรจุไว้ในหลักสูตร เพื่อช่วยพัฒนาผู้เรียนให้พัฒนาไปตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้

ในการสร้างหลักสูตรหรือการพัฒนาหลักสูตร ทุกขั้นตอนทุกระดับ นักการศึกษาหรือนักพัฒนาหลักสูตร จะยึดหลักในการสร้าง 5 แนวทางด้วยกัน คือ (วิญญู สาร 2521: 142-143)

1. ยึดเนื้อหาวิชาเป็นหลัก (Subject Matter Approach) คือ เน้นเนื้อหาสาระของวิชาการมากเป็นพิเศษ
2. ยึดกิจกรรมหลักสูตรเป็นแนวทาง (Co-Curriculum Approach)
3. ยึดตัวเด็กเป็นศูนย์กลาง (Child Center Approach) คือ กำหนดหลักสูตรให้ยืดหยุ่นได้ เปลี่ยนแปลงได้ตามความต้องการและความสนใจของเด็ก
4. ยึดสังคมเป็นหลักโดยให้ปรับตัวเข้ากับสังคมให้ได้ (Child-Adjustment Approach) คือ เอาความต้องการของสังคมเป็นศูนย์กลางของหลักสูตรแบบนี้ ถ้าสังคมต้องการอย่างไรก็กำหนดลงไปหลักสูตรอย่างนั้น และให้เด็กเรียนตามที่กำหนด
5. ยึดแนวผสม (Synthesis of Approach) คือ เอาทุกแบบมาผสมผลันกัน เพื่อความเหมาะสมพอดี

หลักสูตรของประเทศไทย ได้พยายามปิดแนวผลสัมฤทธิ์ตามแนวทางที่ 5 แต่ค่อนข้างจะยึดสังคัมเป็นศูนย์กลางมากเป็นพิเศษ ตามแนวทางที่ 4 โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักสูตรประถมศึกษาและมัธยมศึกษา พ.ศ. 2521 ที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน

หลักสูตรนับเป็นหัวใจของการศึกษา ซึ่งในการนี้รัฐเป็นผู้ควบคุมและดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตรทั้ง 3 ระดับ ทั้งระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา หลักสูตรที่ดีควรจะสามารรถยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสมกับเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม เหมาะสมกับระดับความสามารถของเด็ก และสามารถสนองความต้องการหรือความจำเป็นของสังคมได้ องค์ประกอบของหลักสูตรอันได้แก่ ความมุ่งหมาย เนื้อหาวิชา การนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินผลจะต้องประสานสอดคล้องสัมพันธ์กับสภาพที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้ หลักสูตรมีหลายประเภท แต่แต่ละประเภทมีข้อดีและข้อจำกัด และไม่มีหลักสูตรแบบใดเป็นหลักสูตรที่ดีที่สุด ดังนั้น หลักสูตรทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในปัจจุบันจึงได้พยายามปิดแนวผลสัมฤทธิ์ประเภทต่าง ๆ โดยการสร้างหรือพัฒนาหลักสูตร ควรต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่าย เช่น นักการศึกษา นักวิชาการ ครู ประชาชน นักวัดผล ผู้เรียน ฯลฯ เป็นต้น และข้อมูลที่จะนำมาสร้างหลักสูตรนั้น จะต้องศึกษาข้อมูลหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวของผู้เรียน สภาพปัญหาต่าง ๆ ของสังคม ข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จะเป็นรากฐานในการกำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษา และเป็นรากฐานในการเลือกเนื้อหาวิชาและประสบการณ์การเรียนรู้ที่จะนำมาบรรจุไว้ในหลักสูตร เพื่อช่วยพัฒนาผู้เรียนให้พัฒนาไปตามความมุ่งหมายที่หลักสูตรกำหนดไว้ และเนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การขนส่งสื่อสาร การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ ตลอดจนอิทธิพลของความคิดในด้านสังคมเศรษฐกิจ การเมืองเปลี่ยนแปลง จึงทำให้หลักสูตรมีการเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หลักสูตรที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน คือ หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521

1.5 หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521

ผลจากการประกาศใช้แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 ได้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรมัธยมศึกษาฉบับใหม่ขึ้นแทนหลักสูตรมัธยมศึกษาฉบับเก่าทั้งหมด ซึ่งหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521 ได้เปลี่ยนแปลงมาจากหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2503 โดยมีหลักการ จุดหมาย โครงสร้าง และหลักเกณฑ์การใช้ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ 2521: 1-3)

หลักการ

1. เป็นหลักสูตรที่ให้การศึกษารอบด้าน อันเป็นพื้นฐานสำหรับการประกอบอาชีพตามความสามารถและความสนใจ และเป็นหลักสูตรที่โรงเรียนสามารถจัดโครงการ เรียนให้จบในตัวเองได้ หรือเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาต่อ
2. เป็นหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาบุคลิกภาพและเปิดโอกาสให้ได้ค้นพบความสามารถ ความสนใจ และความถนัดเฉพาะตน โดยผู้เรียนมีความรู้ทั้งวิชาสามัญและวิชาอาชีพเหมาะสมกับวัยและความสามารถ
3. เป็นหลักสูตรที่สนองความต้องการของท้องถิ่น ด้านอาชีพ การคัดลอนวิชาอาชีพ จึงจำเป็นและสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
4. เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถศึกษาหาความรู้และทักษะจากแหล่ง วิชาการและสถานประกอบการต่าง ๆ ได้

จุดหมาย

- หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ได้กำหนดจุดหมายไว้ 10 ประการ คือ
1. เพื่อให้ผู้เรียนค้นพบและพัฒนาความสามารถ ความถนัดและความสนใจของตนเอง
 2. เพื่อให้มีนิสัยใฝ่หาความรู้ ทักษะ รู้จักคิดและวิเคราะห์อย่างมีระเบียบวิธีการ และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
 3. เพื่อให้มีทัศนคติที่ดีต่อสังคมอาชีพบุคคลมีระเบียบวินัยในการทำงานทั้งในส่วนตัว และหมู่คณะ มานะพากเพียร อดทน ประหยัด และใช้เวลาให้เป็นประโยชน์
 4. เพื่อให้มีความซื่อสัตย์ มีวินัยในตนเอง เคารพต่อกฎหมาย และกติกายของสังคม รับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม ตลอดจนเล็งสร้างความสำเร็จและความเป็นธรรมในสังคม
 5. เพื่อให้รู้จักสิทธิและหน้าที่ รู้จักทำงานเป็นหมู่คณะ มีความสามัคคีและเสียสละ เพื่อส่วนรวม รู้จักแก้ ปัญหาด้วยสันติวิธีอย่างมีหลักการและเหตุผล
 6. เพื่อให้มีความรู้และทักษะที่เป็นพื้นฐานเพียงพอแก่การนำไปปรับปรุงการดำรงชีวิต ทั้งส่วนตนและครอบครัว รวมทั้งการฝึกงานและการศึกษาเพิ่มเติม
 7. เพื่อให้มีสุขภาพสมบูรณ์ ทั้งร่างกายและจิตใจ และให้รู้จักส่งเสริมการสาธารณกุศลของชุมชน

8. เพื่อให้รักและผูกพันกับท้องถิ่นของตน ให้รู้จักบำรุงรักษากล้าภาพแวดล้อม เพื่อสร้างสรรค์ความเจริญให้แก่ท้องถิ่น ตลอดจนถึง เสริมศิลปวัฒนธรรมไทย
9. เพื่อปลูกฝังให้มีความภูมิใจในความเป็นไทย มีความจงรักภักดีต่อชาติ คำสอนพระมหากษัตริย์ ให้มีความรู้และเสียสละในการปกครอง ตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ร่วมกับธำรงรักษาความปลอดภัยและมั่นคงของประเทศชาติ
10. เพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีของมนุษยชาติในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

โครงสร้าง

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 แบ่งโครงสร้างของเนื้อหาวิชา ออกเป็น 5 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ

ก. กลุ่มวิชาภาษา ประกอบด้วย

ภาษาไทย ประกอบด้วย รายวิชาบังคับ ซึ่งกำหนดให้นักเรียนทุกคนในระดับนี้ จะต้องเรียน และรายวิชาเลือกสำหรับผู้สนใจจะ เสริมทักษะ หรือฝึกทักษะด้านใดด้านหนึ่งเพิ่มเติม

ภาษาต่างประเทศ ได้กำหนดไว้ให้นักเรียนเลือกเรียนได้ 4 ภาษา คือ ภาษา อังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส ภาษาอาหรับ และภาษาญี่ปุ่น

ข. กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ ประกอบด้วยวิชาวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ ที่กำหนดให้นักเรียนเรียนเรียนเพื่อสนองจุดหมายที่ว่า "เพื่อให้นักเรียนมีนิสัยใฝ่หาความรู้ ทักษะ รู้จักคิด และวิเคราะห์อย่างมีระเบียบ วิธีการ และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์"

ค. กลุ่มวิชาสังคม ประกอบด้วย คำศัพท์ต่าง ๆ ทางสังคมวิทยาตั้งนี้ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมือง ศิลปธรรม สังคมวิทยา เศรษฐศาสตร์ ประชากรศึกษา และสิ่งแวดล้อม กลุ่มนี้ถือว่าวิชาบังคับมีความสำคัญ เช่นเดียวกับภาษาไทย

ง. กลุ่มพัฒนาบุคลิกภาพ ประกอบด้วย วิชาพลานามัย และศิลปศึกษา

จ. กลุ่มการงานและอาชีพ กลุ่มวิชานี้มุ่งจะปลูกฝังให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการทำงาน การที่จะปลูกฝังสิ่งเหล่านี้ให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนจะต้องลงมือปฏิบัติจริง ซึ่งประกอบด้วยการทำงาน และอาชีพ

โครงสร้าง

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521

(แบบท้ายคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ วก. 213/2525)

กลุ่มวิชา	จำนวนคาบต่อสัปดาห์ต่อปี					
	ม. 1		ม. 2		ม. 3	
	บังคับ	เลือก	บังคับ	เลือก	บังคับ	เลือก
1. ภาษา						
ภาษาไทย	4	-	4	2	4	4
ภาษาต่างประเทศ	-	6	-	6	-	8
2. วิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์						
วิทยาศาสตร์	4	-	4	-	4	-
คณิตศาสตร์	4	-	4	-	-	6
3. สังคมศึกษา	5	2	5	2	5	4
4. พัฒนาบุคลิกภาพ						
พลานามัย	3	2	3	2	3	4
ศิลปศึกษา	2	2	2	4	-	6
5. การงานและอาชีพ						
การงาน	4	-	4	-	4	-
อาชีพ	-	6	-	6	-	12
รวม (ไม่น้อยกว่า)	26	6	26	6	20	12
	32		32		32	
กิจกรรม แนะนำ สอนซ่อมเสริม	3		3		3	
รวมทั้งสิ้น (ไม่น้อยกว่า)	35		35		35	

การใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521

เพื่อให้สัมฤทธิ์ผลตามความมุ่งหมายของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521
กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดหลักเกณฑ์การใช้ไว้ ดังนี้

หลักเกณฑ์การใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521

1. เวลาเรียน

ในปีการศึกษาหนึ่ง ๆ ให้แบ่งภาคเรียนออกเป็น 2 ภาค ภาคเรียนละ 20 สัปดาห์
เรียนสัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 7 คาบ คาบละ 50 นาที รวมอย่างน้อย: 35 คาบ โดยจัด
ให้เรียนตามหลักสูตรอย่างน้อยสัปดาห์ละ 32 คาบ ส่วนอีก 3 คาบ ให้ใช้ในการแนะแนว สด
กิจกรรม ล่องเรือเล่นริม หรือให้นักเรียนเรียนวิชาที่ไม่ว่าง และให้มีการสรุปผลการเรียน
และ/หรือทดสอบประจำภาคในสัปดาห์สุดท้ายของภาคเรียน และโรงเรียนอาจเปิดภาคฤดูร้อนได้อีก
ตามที่เห็นควร

2. หน่วยการเรียน

รายวิชาที่ได้จัดไว้ในหลักสูตรนี้ ส่วนใหญ่เป็นวิชาที่ให้ทั้งด้านความรู้ความเข้าใจ
ตลอดจนดำเนินการนำความรู้นั้น ๆ ไปใช้ประจำวัน การกำหนดหน่วยการเรียนของรายวิชาต่าง ๆ
จึงให้ถือเกณฑ์ดังนี้

วิชาใดที่นักเรียนเรียนครบ 4 คาบต่อสัปดาห์ ในหนึ่งภาคเรียนให้มีค่าเป็นสอง
(2) หน่วยการเรียน วิชาใดที่นักเรียนเรียนจำนวนคาบมากกว่าหรือน้อยกว่า 4 คาบต่อสัปดาห์
ในหนึ่งภาคเรียนก็ให้มีจำนวนหน่วยการเรียนมากหรือน้อยตามสัดส่วนกันไป

สำหรับภาคฤดูร้อน ซึ่งมีเวลาเรียน 4 สัปดาห์ เวลาเรียนต่อสัปดาห์ ของวิชา
ที่เปิดสอนในภาคฤดูร้อนนี้จะต้องเป็น 5 เท่าของภาคปกติ

3. วิชาบังคับและวิชาเลือก

ผู้เรียนจะต้องเรียนวิชาบังคับที่กำหนดไว้ในโครงสร้างของหลักสูตรรวม 75 หน่วย
การเรียนและวิชาเลือกอย่างน้อย 24 หน่วยการเรียน

สำหรับภาษาต่างประเทศในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 นักเรียนจะเลือกเรียนภาษาต่างประเทศได้ภาษาเดียว ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นักเรียนอาจเลือกเรียนภาษาภาษาต่างประเทศ ได้ 2 ภาษา นอกจากนี้ให้เป็นไปตามโครงสร้างของหลักสูตร

4. การประเมินผลการเรียน

หลักในการประเมินผลการเรียน

1. ให้สถานศึกษา เป็นผู้ประเมินผล ตัดสินและอนุมัติผลการเรียน
2. ให้ประเมินผลการเรียนเป็นรายวิชา
3. ให้ประเมินผลทั้ง เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนและเพื่อตัดสินผลการเรียน
4. ให้มีการตรวจสอบคุณภาพของการศึกษา

การให้ระดับผลการเรียน

4	ดีมาก	หมายถึง ผลการเรียนอยู่ในระดับสูงมาก
3	ดี	หมายถึง ผลการเรียนอยู่ในระดับสูง
2	ปานกลาง	หมายถึง ผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง
1	ผ่าน	หมายถึง ผลการเรียนผ่านตามเกณฑ์ขั้นต่ำ
0	ต่ำกว่าเกณฑ์	หมายถึง ผลการเรียนต่ำกว่า เกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนด
ร	รอการตัดสิน	หมายถึง ยังตัดสินผลการเรียนไม่ได้
มล	ไม่มีสิทธิ์สอบ	หมายถึง ไม่มีสิทธิ์สอบปลายภาคเรียนหรือทุจริต
ฟ	เข้าห้อง	หมายถึง เรียนโดยไม่ต้องการหน่วยการเรียน

5. เกณฑ์การจบหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น

1. ผู้เรียนจะต้องเรียนวิชาบังคับและวิชาเลือกตามโครงสร้างของหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 99 หน่วยการเรียน และจะต้องได้หน่วยการเรียนไม่ต่ำกว่า 85 หน่วยการเรียน โดยต้องได้หน่วยการเรียนของวิชาบังคับ ภาษาไทย และสังคมศึกษา ครบ และต้องไม่มีผลการเรียน "ร" หรือ "มล" ปรากฏอยู่ในรายวิชาที่เรียน

2. ต้องเข้าร่วมกิจกรรม และมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาทั้งหมดที่จัดกิจกรรมของแต่ละภาคเรียน ถ้าเข้าร่วมกิจกรรมไม่ถึงร้อยละ 80 จะได้ผลการเรียน "มผ" ซึ่งจะมีผลให้ไม่จบหลักสูตร

3. เมื่อได้ผลการเรียนของวิชาใดเป็น "0" จะต้องสอบแก้ตัวให้ได้ภายในภาคเรียนถัดไป โดยให้สอบแก้ตัวได้ไม่เกิน 2 ครั้ง การสอบแก้ตัวจะได้ระดับผลการเรียนไม่เกิน "1" ถ้าสอบแก้ตัว 2 ครั้ง แล้วไม่ผ่านต้องเรียนซ้ำ ในกรณีที่ เป็นวิชาบังคับภาษาไทยและสังคมศึกษา และให้เปลี่ยนหรือเรียนซ้ำในกรณีที่ เป็นวิชาเลือก

4. ถ้าได้ผลการเรียน "มล" เพราะเรียนไม่ครบร้อยละ 80 ของเวลา เรียนทั้งหมด นักเรียนจะต้องเรียนเพิ่มให้ครบ แล้วสอบให้ผ่าน โดยจะได้ระดับผลการเรียนไม่ เป็น "1" ทั้งนี้จะต้องดำเนินการให้เสร็จภายในภาคเรียนถัดไป มิฉะนั้นจะต้องเรียนซ้ำ แต่ถ้ามีเวลาเรียนน้อยกว่าร้อยละ 60 ต้องเรียนซ้ำในวิชานั้น

5. ถ้าได้ผลการเรียน "ร" นักเรียนจะต้องไปติดต่ออาจารย์เพื่อแก้ไขให้เสร็จสิ้นภายในภาคเรียนถัดไป มิฉะนั้นจะต้องเรียนซ้ำในวิชาบังคับ และอาจเปลี่ยนรายวิชาใหม่ในวิชาเลือก

6. การแก้ไขเปลี่ยนแปลงหลักสูตร

ให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการมีอำนาจในการสั่งยกเลิกเพิ่มเติม และเปลี่ยนแปลงรายวิชา และเนื้อหาของรายวิชาต่าง ๆ

7. กิจกรรมต่าง ๆ

โรงเรียนต้องจัดให้มีกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนในหลักสูตรให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เพื่อสนองความสนใจและเพื่อส่งเสริมพัฒนาบุคลิกภาพและอุปนิสัยของนักเรียนอย่างน้อย 1 คาบต่อสัปดาห์ โดยจัดตามคู่มือการจัดกิจกรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2520 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ครั้งที่ 2) พุทธศักราช 2521

8. การจัดรายวิชาของกลุ่มการงานและอาชีพ

การจัดรายวิชาของหลักสูตรกลุ่มวิชาการงานและอาชีพที่นอกเหนือจากที่มีอยู่ในหลักสูตรนี้ ให้โรงเรียนเป็นผู้จัดทำตามความเหมาะสม และความต้องการของท้องถิ่นได้ โดยอนุมัติของกระทรวงศึกษาธิการ

9. การอบรมนักเรียน

ในตอนเช้า เมื่อทำพิธีเคารพธงชาติแล้ว ให้มีการอบรมนักเรียนให้ยึดมั่นใน
สถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ตลอดจนระเบียบวินัยของนักเรียนเป็นประจำทุกวัน

โรงเรียนต้องจัดให้มีการประชุมอบรม ล่วงมนต์ ไหว้พระ ตามโอกาสอันควร
และเหมาะสมแก่ท้องถิ่น อย่างน้อยสัปดาห์ละครั้งชั่วโมง

ตอนที่ 2 ความหมายและความสำคัญของการมัธยมศึกษา

2.1 ความหมายของการมัธยมศึกษา

พจนานุกรมการศึกษา ซึ่งมี คาร์เตอร์ วี.กู๊ด (Carter V. Good 1973: 522)
เป็นบรรณาธิการให้ความหมายของการมัธยมศึกษาไว้ว่า การมัธยมศึกษาคือ การศึกษาที่วางแผน
ไว้สำหรับเยาวชนในวัย 12-17 ปี เน้นหนักเพื่อให้เป็นเครื่องมือให้กับการเรียนรู้ แสดงออก
และทำความเข้าใจกับสภาพความเป็นไปของชีวิตที่แท้จริง และเป็นการพัฒนาทัศนคติในการคิดค้น
นิสัย และสภาวะ อันเกี่ยวกับสังคม ร่างกายและสติปัญญา

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2503 ข้อ 8 และ 12 ได้อธิบายความหมายของ
มัธยมศึกษาไว้ตามลำดับดังต่อไปนี้

มัธยมศึกษา ได้แก่ การศึกษาที่อาศัยประถมศึกษาเป็นพื้นฐาน มุ่งหมายจะสำรวจ
และส่งเสริมความสนใจและความถนัดตามธรรมชาติของเด็ก เพื่อให้ได้มีความรู้และทักษะอันเพียงพอ
แก่การประกอบอาชีพ หรือให้มีพื้นฐานความรู้อันจำเป็นแก่การดำรงชีวิต หรือเพื่อการศึกษาที่สูงขึ้น

มัธยมศึกษาเป็นการศึกษาระดับที่พึงศึกษาดังถึง เอกศตภาพ จึงจัดเป็นสายสามัญ เพื่อ
ให้มีพื้นฐานความรู้ทั่วไปบ้างและล่าอาชีพ เพื่อให้ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพบ้าง อาจจัดสอน
ประโยชน์มัธยมศึกษาตอนต้น และประโยชน์มัธยมศึกษาตอนปลาย รวมในโรงเรียนเดียวกัน หรือแยก
กันก็ได้

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520 ข้อ 32 กล่าวว่า การศึกษาระดับมัธยมศึกษา
เป็นการศึกษาหลังระดับประถมศึกษา มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ทั้งวิชาการและวิชาชีพที่เหมาะสมกับวัย
ความต้องการ ความสนใจ และความถนัด เพื่อให้แต่ละบุคคลเข้าใจและรู้สึกเสียอกอาชีพที่เป็น
ประโยชน์แก่ตนเองและสังคม



2.2 ความมุ่งหมายของการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา

สมาคม ASCD แห่งประเทศสหรัฐอเมริกา (อ้างถึงใน วรวิทย์ วัคินส์รากร 2518: 261-262) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการมัธยมศึกษาไว้ดังนี้

1. ให้รู้จักคุณค่าแท้จริงของตนเอง และมีความเข้าใจในคุณค่าของผู้อื่น
2. ให้มีความสนใจอย่างแท้จริงในวิทยาการต่าง ๆ และมีประสบการณ์ในการทำงานบ้าง
3. ให้มีพื้นฐานความรู้และทักษะพอที่จะค้นคว้าวิจัยด้วยตนเอง เพื่อที่จะประกอบการงานอิสระได้โดยสะดวกยิ่งขึ้น
4. ให้มีสมรรถภาพเพิ่มขึ้นในด้านฝึกฝนตนเอง เพื่อปฏิบัติงาน เพื่อศึกษา และเพื่อพักผ่อนหย่อนใจได้อย่างมีประโยชน์ ซึ่งจะก่อให้เกิดความพอใจแก่ตนเองและผู้อื่นด้วย
5. ให้มีความสำนึกในด้านจริยศึกษาและศีลธรรมพอที่จะเห็นคุณค่าของเป้าหมายและกรรมวิธีของสังคมอิสระ

ความมุ่งหมายของมัธยมศึกษาตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของไทยไว้ดังต่อไปนี้

1. เพื่อให้ผู้เรียนได้ค้นพบและพัฒนาความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง
2. เพื่อให้มีนิสัยใฝ่หาความรู้ ทักษะ รู้จักคิดและวิเคราะห์อย่างมีระเบียบวิธี และมีความคิดสร้างสรรค์
3. เพื่อให้มีทัศนคติที่ดีต่อสังคมทุกชนิด มีระเบียบวินัยในการทำงานทั้งในส่วนตัวและหมู่คณะ มานะพากเพียร อดทน ประหยัดและใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
4. เพื่อให้มีความซื่อสัตย์ มีวินัยในตนเอง เคารพกฎหมายและกติกายของสังคม
5. เพื่อให้รู้จักสิทธิและหน้าที่ รู้จักทำงานเป็นหมู่คณะ มีความสามัคคีและเสียสละเพื่อส่วนรวม
6. เพื่อให้มีความรู้และทักษะที่เป็นพื้นฐานเพียงพอแก่การนำไปปรับปรุงในการดำรงชีวิตทั้งส่วนตนและครอบครัว
7. เพื่อให้มีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรงและจิตใจ และให้รู้จักแหล่งเสริมกำลังสารานุกรมของชุมชน

8. เพื่อให้รักและผูกพันกับท้องถิ่นของตน
9. เพื่อปลูกฝังให้มีความภูมิใจในความเป็นไทย
10. เพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีของมนุษยชาติ ในการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข
(กรมวิชาการ 2520: 1-2)

2.3 ลักษณะของการมัธยมศึกษา

เป็นที่ทราบกันดีว่า การสร้างโรงเรียนมัธยมศึกษาในยุคปัจจุบันนั้น ได้มีการเลียนแบบส่วนดี ๆ ของกันและกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศที่เจริญกว่ามักมีอิทธิพลต่อการสร้างโรงเรียนของประเทศที่ด้อยกว่า อย่างไรก็ตาม การเรียนรู้ผลจากการจัดการศึกษาซึ่งกันและกันเป็นอย่างไรดี แต่ระบบการศึกษาที่ดีที่สุดเห็นจะเป็นระบบที่เหมาะสมกับสภาพของประเทศนั่นเอง

สำหรับในประเทศไทยนั้น การมัศึกษามีลักษณะดังนี้

1. การมัธยมศึกษาเป็นการศึกษาระดับกลาง
2. การมัธยมศึกษาเป็นการศึกษานอกเขตที่บังคับ
3. การมัธยมศึกษาเป็นการจัดการศึกษาเพื่อเด็กวัยรุ่น
4. การมัธยมศึกษาเป็นการศึกษาระดับสุดท้าย ที่อยู่ในความควบคุม
(กรมสามัญศึกษา 2524: 33-34)

2.4 หน้าที่ของมัธยมศึกษา

Bent และ Kronenberg (1961: 39-41) อ้างถึงใน วรวิทย์ วัคินส์รากร (2518: 35-36) ได้จำแนกหน้าที่ของมัธยมศึกษาเอาไว้ 6 ประการ โดยรวบรวมจากหนังสือ Principles of Secondary Education ของ Alexander Inglis; Secondary Education of Thomas H. Briggs และ J. Paul Lenoard กับบทความเรื่อง The Unique Functions of Education in American Democracy โดย Educational Policies Commission, N.E.A. ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. Adaptive Function หน้าที่ที่ส่งมอบบรมิให้แก่ นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของเขา และช่วยให้เขาสามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

2. Integrating Function ทำหน้าที่ให้นักเรียนคิดและกระทำที่เป็น ประชาธิปไตย และเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ไม่มีการแบ่งพรรคแบ่งพวกขึ้นวรรณะ สามารถทำงาน ร่วมกันด้วยดี หน้าที่อันนี้ถือว่าเป็นหน้าที่ที่สำคัญยิ่ง โรงเรียนเป็นแหล่งเดียวที่จะช่วยให้เกิดบูรณาการ อย่างเต็มที่

3. Differentiating Function ทำหน้าที่ส่งเสริมในส่วนที่นักเรียน มีความแตกต่างกัน เพื่อปลูกฝังความเป็นตัวของตัวเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง ความคิดที่เป็นอิสระ

4. Democratizing Function ทำหน้าที่ฝึกฝนอบรมเด็กหนุ่มสาวให้เป็น ประชาธิปไตย มีความมุ่งหมายที่สำคัญ 2 ประการ คือ เพื่อขจัดความคิดเรื่องการแบ่งชนชั้น ประการหนึ่ง และเพื่อร่ารังไว้ซึ่งการปกครองแบบประชาธิปไตยอีกประการหนึ่ง

5. Prepare for Futher Study ทำหน้าที่เตรียมนักเรียนให้สามารถ ศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น คือ ระดับอุดมศึกษา

6. Exploration ทำหน้าที่ช่วยให้นักเรียนแต่ละคนได้สำรวจลุ่มรรถวิสัย ความสามารถ ความสนใจ ความต้องการและความถนัด ตามธรรมชาติของตนเอง เพื่อโรงเรียน จะได้จัดการให้การศึกษาได้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนได้

2.5 หน้าที่ของโรงเรียนมัธยมศึกษา

มัธยมศึกษาเป็นการศึกษาระดับกลาง ระหว่างประถมศึกษากับอุดมศึกษา ดังนั้นกรร จักรการมัธยมศึกษาที่ดีควรจะสนองความต้องการของผู้ที่จะศึกษาต่อ และเพื่อสนองความต้องการ ของผู้ที่ไม่ประสงค์จะศึกษาต่อด้วย ฉะนั้นการศึกษาระดับนี้ควรดูความต้องการของการศึกษา ในระดับอุดมศึกษา และควรศึกษาความต้องการและความสนใจของสังคม เพื่อทำหน้าที่ในการสัด การมัธยมศึกษาได้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม

โรงเรียนมัธยมศึกษา เป็นสถาบันการศึกษาที่สังคมคาดหวังจะให้ทำหน้าที่อันถึงปรารถนา โรงเรียนมัธยมศึกษาจึงควรมีหน้าที่โดยทั่วไปดังนี้

1. หน้าที่ในการให้การศึกษาทั่วไป (General Education) เพื่อเป็นความรู้พื้นฐาน ให้เพียงพอแก่การที่จะเป็นพลเมืองดีในสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

2. หน้าที่ในการให้ความรู้ทางด้านวิชาชีพ เพราะคนเราจะออกไปดำรงชีวิตอยู่อย่าง มีความสุขในสังคมได้นั้น จำเป็นจะต้องมีงานอาชีพเป็นหลัก ซึ่งแม้ว่าจะไม่ลึกซึ้งก็ขอให้เป็นพื้นฐาน ทั้งในด้านประกอบอาชีพ และในด้านช่วยแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้

3. หน้าที่ทางด้านให้การแนะแนว (Guidance Function) ช่วยให้นักเรียน สามารถตัดสินใจ เลือกอย่างฉลาดและถูกต้องเหมาะสมทั้งในด้านการเรียนและในด้านการวางแผน ชีวิตในอนาคตของเขา ทั้งในด้านการเรียนต่อ และการประกอบอาชีพ รวมทั้งช่วย使他สามารถ แก้ปัญหาได้ด้วยตัวของเขาเอง ตลอดจนสามารถนำตัวเองได้อย่างฉลาดอีกด้วย

4. หน้าที่ในการให้เด็กได้มีโอกาสสำรวจตนเอง (Exploration Function) ในด้านความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และความต้องการของตนเอง

5. ช่วยส่งเสริมประสบการณ์การพัฒนาทุกด้าน ฉะนั้นจึงเป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่จะ สดโปรแกรมให้กว้างขวางทั้งในหลักสูตรและนอกหลักสูตร

(รุ่งทิวา ศักรรัก 2526: 4-5)

นอกจากนี้ แมคเคลีย์ และ เฮนเดลย์ (McCleary and Hencley) สรุปรงานวิจัย ของนักการศึกษาต่าง ๆ ในสหรัฐอเมริกา เกี่ยวกับหน้าที่หลักของโรงเรียนมัธยมศึกษาไว้ว่า ที่ สำคัญมี 6 ประการ คือ

1. พัฒนาเขาวินัย จิตสำนึก และบุคลิกภาพของนักเรียน
2. ให้ความรู้ที่สำคัญ และความคิดต่าง ๆ อันเกี่ยวกับสังคม และวัฒนธรรมของประเทศ ตนเอง และของประเทศอื่นด้วยพร้อม ๆ กันไปแก่นักเรียน
3. ทำนุบำรุงและธำรงรักษาวัฒนธรรมและจงรักภักดีต่อระบบการเมือง และระบบสังคม แบบประชาธิปไตยของประเทศไว้มิให้เสื่อมสูญ
4. ให้ความรู้และความชำนาญในการประกอบอาชีพตามความเหมาะสมกับบุคคล และสังคม
5. ส่งเสริมสุขภาพของนักเรียน ทั้งสุขภาพทางกายและสุขภาพทางจิต
6. ปรับปรุงค่านิยมส่วนบุคคลทุกชนิดในการที่จะให้มีความรู้ความสามารถ ในการ พัฒนาตนเองอยู่เสมอไม่หยุดยั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้นักเรียนวัยนี้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็น ประโยชน์ทั้งแก่ตนเองและสังคม

(ภิญโญ สารร, แปล 2514: 190)



ฉะนั้นอาจกล่าวได้ว่า การมัธยมศึกษาเป็นการจัดการศึกษาที่มีความสำคัญมาก เพราะเป็นการศึกษาระดับกลาง ระหว่างประถมศึกษากับอุดมศึกษา ดังนั้นการจัดการมัธยมศึกษาที่ดีควรจะสนองความต้องการของผู้ที่จะศึกษาต่อ และสนองความต้องการของผู้ที่ไม่ประสงค์จะศึกษาต่อด้วย และในฐานะที่การมัธยมศึกษาเป็นการศึกษาระดับกลาง จึงทำให้การจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา นี้เป็นการสัต์ที่ยากกว่าการศึกษาระดับอื่น เพราะการทำต่อจะต้องทราบพื้นฐานเดิมเป็นอย่างดี จึงจะสามารถประสานกับระดับการศึกษาที่รับผิดชอบได้ ในขณะที่เดียวกันก็จะต้องทราบภาวะอันแท้จริงที่จะต้องเตรียมคน เพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาในระดับสูงขึ้นไป การจัดการมัธยมศึกษา จึงต้องประณีตที่สุดในการดำเนินการ นอกจากนี้ การมัธยมศึกษายังเป็นการศึกษาที่จะอยู่ในความควบคุมดูแลของโรงเรียนและครู เป็นครั้งสุดท้าย โรงเรียนและครูจึงมีบทบาทสำคัญที่จะช่วยเด็กในวัยนี้พัฒนาเข้าว้ปัญญา อุปนิสัย บุคลิกภาพ ตลอดจนสามารถตัดสินใจ เสือกอย่างฉลาดและถูกต้องเหมาะสม ทั้งในด้านการเรียนและในด้านการวางแผนชีวิตในอนาคตของเขา ทั้งในด้านการเรียนต่อ และการประกอบอาชีพ รวมทั้งช่วยให้เด็กสามารถแก้ปัญหาด้วยตัวเอง และนำตัวเองได้อย่างฉลาด สามารถแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ และใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาประเทศโดยส่วนรวม

ตอนที่ 3 เกณฑ์ประสิทธิภาพที่ใช้แบ่งประเภทของโรงเรียนเอกชน

เกณฑ์ที่ใช้ในการแบ่งประสิทธิภาพของโรงเรียนเอกชนออกเป็นโรงเรียนเอกชน ประสิทธิภาพสูง และโรงเรียนเอกชนประสิทธิภาพต่ำ ได้มาจากเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ (2525) ซึ่งเป็นการวิจัยครั้งล่าสุด โดยได้ทำการวิจัยเพื่อจัดระดับมาตรฐานการศึกษาโรงเรียนราษฎร์สายสามัญ ปีงบประมาณ 2523-2524 และเกณฑ์ของสำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2528) โดยผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์ของทั้ง 2 แห่ง ในการคัดเลือกโรงเรียนประสิทธิภาพสูง และโรงเรียนประสิทธิภาพต่ำ ซึ่งเกณฑ์ของแต่ละแห่ง และเกณฑ์ที่ผู้วิจัยได้ใช้เป็นเกณฑ์ประสิทธิภาพในการแบ่งประเภทของโรงเรียน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

เกณฑ์ค่ากล่ามทำงานคณะกรรมการการศึกษา เอกชน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ (2525: 58-61) ได้ทำการวิจัยเพื่อ สัดระดับมาตรฐานการศึกษาโรงเรียนราษฎร์ลำปาง ปีงบประมาณ 2523-2524) โดยใช้เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 หมวดดังนี้

- หมวดที่ 1 อาคารสถานที่และอุปกรณ์
- หมวดที่ 2 การบริหารบุคคล
- หมวดที่ 3 การบริหารโรงเรียน
- หมวดที่ 4 การศึกษกิจกรรมการเรียนการสอน
- หมวดที่ 5 โรงเรียนกับชุมชน

โดยศึกษาจากโรงเรียนราษฎร์ลำปางทั่วประเทศ และได้จำแนกมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนราษฎร์ออกเป็น 6 อันดับ ดังนี้

- อันดับที่ 1 หมายถึง มาตรฐานการศึกษาดีมาก
- อันดับที่ 2 หมายถึง มาตรฐานการศึกษาดี
- อันดับที่ 3 หมายถึง มาตรฐานการศึกษาค่อนข้างดี
- อันดับที่ 4 หมายถึง มาตรฐานการศึกษาควรปรับปรุง
- อันดับที่ 5 หมายถึง มาตรฐานการศึกษาควรปรับปรุงอย่างมาก
- อันดับที่ 6 หมายถึง มาตรฐานการศึกษาต้องปรับปรุงอย่างมากที่ลุด

ผลการวิจัย เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา ปรากฏดังนี้

1. ระดับอนุบาล มีโรงเรียนอันดับที่ 1 ร้อยละ 0.94 อันดับที่ 2 ร้อยละ 15.12 อันดับที่ 3 ร้อยละ 36.68 อันดับที่ 4 ร้อยละ 29.08 อันดับที่ 5 ร้อยละ 15.52 และอันดับที่ 6 ร้อยละ 2.66
2. ระดับประถมศึกษา มีโรงเรียนอันดับที่ 1 ร้อยละ 0.52 อันดับที่ 2 ร้อยละ 15.50 อันดับที่ 3 ร้อยละ 37.25 อันดับที่ 4 ร้อยละ 28.89 อันดับที่ 5 ร้อยละ 14.75 และอันดับที่ 6 ร้อยละ 3.09



3. ระดับมัธยมศึกษา มีโรงเรียนอันดับที่ 1 ร้อยละ 0.28 อันดับที่ 2 ร้อยละ 16.41 อันดับที่ 3 ร้อยละ 39.92 อันดับที่ 4 ร้อยละ 26.00 อันดับที่ 5 ร้อยละ 12.52 และอันดับที่ 6 ร้อยละ 4.87

4. รวมทุกระดับการศึกษาในโรงเรียน มีโรงเรียนอันดับที่ 1 ร้อยละ 0.62 อันดับที่ 2 ร้อยละ 15.31 อันดับที่ 3 ร้อยละ - อันดับที่ 4 ร้อยละ 29.07 อันดับที่ 5 ร้อยละ 15.00 และอันดับที่ 6 ร้อยละ 2.68

ผู้วิจัยได้พิจารณาเฉพาะในโรงเรียนระดับมัธยมเท่านั้น โดยสำรวจจำนวนและรายชื่อของโรงเรียนที่เปิดสอนถึงระดับมัธยม. ส่ายลำมัญ ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีจำนวน 179 โรงเรียน หลังจากนั้นได้ติดต่อขอผลการจัดระดับมาตรฐานการศึกษาจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน แต่ข้อมูลที่ได้รับจากผลการจัดระดับมาตรฐานการศึกษาจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน มีเพียง 141 โรงเรียน หลังจากนั้นผู้วิจัยได้คัดรายชื่อโรงเรียนที่อยู่ในอันดับที่ 1 และ 2 สัดให้อยู่ในโรงเรียนประสิทธิภาพสูง และโรงเรียนที่อยู่ในอันดับ 5 และ 6 สัดให้อยู่ในโรงเรียนประสิทธิภาพต่ำ โดยได้ตัดโรงเรียนที่อยู่ในอันดับ 3 และ 4 ออก มีจำนวนโรงเรียนที่คัดได้เป็นโรงเรียนประสิทธิภาพสูง 38 โรงเรียน และเป็นโรงเรียนประสิทธิภาพต่ำ 34 โรงเรียน

เกณฑ์จากสำนักงานทดสอบทางการศึกษา

สำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2528: 84-97) ได้ทำการวิจัยเพื่อตรวจสอบคุณภาพทางการศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้งในด้านความคิด และด้านคุณลักษณะ เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียน ในด้านความล่ามารถต่อไปนี้

1. ความล่ามารถด้านภาษาไทย
2. ความล่ามารถด้านสังคมศึกษา
3. ความล่ามารถด้านพลานามัย
4. ความล่ามารถด้านพื้นฐานอาชีพ
5. ความล่ามารถด้านวิทยาศาสตร์ (เคมี ชีววิทยา ฟลสิกส์)
6. ความล่ามารถด้านวิทยาศาสตร์

เครื่องมือที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา สำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ
ได้สร้างขึ้นประกอบด้วย

1. แบบทดสอบภาษาไทย ด้านความคิด และวัดความเร็วในการอ่าน
2. แบบทดสอบสังคมศึกษา ด้านความคิด และด้านความรู้สึก
3. แบบทดสอบพลานามัย ด้านความคิด และด้านความรู้สึก
4. แบบทดสอบพื้นฐานวิชาอาชีพ ด้านความคิด และด้านความรู้สึก
5. แบบทดสอบวิทยาศาสตร์ (เคมี ชีววิทยา ฟิสิกส์) ด้านความคิด
6. แบบทดสอบวิทยาศาสตร์ (กายภาพ ชีวภาพ) ด้านความคิด

การพิจารณาผลการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาครั้งนี้ ได้กำหนดไว้เป็น 3 ระดับ คือ

ระดับดี	ได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป
ระดับพอใจ	ได้คะแนนระหว่างร้อยละ 60-79
ระดับปรับปรุง	ได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 59 ลงไป

ผลการวิจัยพบว่า

1. วิชาภาษาไทย

1.1 ค่าเฉลี่ยคะแนนด้านความคิด วิชาภาษาไทย ระดับประเทศ เมื่อเทียบกับ
เกณฑ์ที่กำหนดอยู่ในระดับควรปรับปรุง มีนักเรียนได้คะแนนในระดับพอใจ ร้อยละ 6.544 และ
ไม่มีนักเรียนได้คะแนนในระดับดี

1.2 ค่าเฉลี่ยคะแนนด้านความคิด วิชาภาษาไทย ของเขตการศึกษาต่าง ๆ
และกรุงเทพมหานคร เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด อยู่ในระดับควรปรับปรุง

1.3 ค่าเฉลี่ยคะแนนด้านความคิด วิชาภาษาไทย ของทุกจังหวัดในเขต
การศึกษาต่าง ๆ และกรุงเทพมหานคร เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดอยู่ในระดับควรปรับปรุง

1.4 ค่าเฉลี่ยคะแนนด้านความเร็วในการอ่านระดับประเทศ เมื่อเทียบกับ
เกณฑ์ที่กำหนดอยู่ในระดับที่ควรปรับปรุง

1.5 ค่าเฉลี่ยคะแนนด้านความเร็วในการอ่านของ เขตการศึกษาต่าง ๆ และ
กรุงเทพมหานคร เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดอยู่ในระดับควรปรับปรุง

1.6 ค่าเฉลี่ยคะแนนด้านความเร็วในการอ่าน ของทุกจังหวัดในเขตการศึกษาต่าง ๆ และกรุงเทพมหานคร เมื่อเทียบกับ เกณฑ์ที่กำหนดอยู่ในระดับควรปรับปรุง

2. วิชาสังคมศึกษา

2.1 ค่าเฉลี่ยคะแนนด้านความคิด วิชาสังคมศึกษา ระดับประเทศเมื่อเทียบกับ เกณฑ์ที่กำหนด อยู่ในระดับควรปรับปรุง มีนักเรียนได้คะแนนในระดับดี ร้อยละ 0.159 ระดับพอใจ ร้อยละ 18.114

2.2 ค่าเฉลี่ยคะแนนด้านความคิด วิชาสังคมศึกษา ของเขตการศึกษาต่าง ๆ เมื่อเทียบกับ เกณฑ์ที่กำหนดอยู่ในระดับที่ควรปรับปรุง ส่วนกรุงเทพมหานครอยู่ในระดับพอใจ

2.3 ค่าเฉลี่ยคะแนนด้านความคิด วิชาสังคมศึกษา ของทุกจังหวัดในเขตการศึกษาต่าง ๆ และกรุงเทพมหานคร เมื่อเทียบกับ เกณฑ์ที่กำหนดอยู่ในระดับควรปรับปรุง

2.4 ค่าเฉลี่ยคะแนนด้านความรู้สึก วิชาสังคมศึกษา ระดับประเทศเมื่อเทียบกับ เกณฑ์ที่กำหนด อยู่ในระดับพอใจ

2.5 ค่าเฉลี่ยคะแนนด้านความรู้สึก วิชาสังคมศึกษา ของเขตการศึกษาต่าง ๆ และกรุงเทพมหานคร เมื่อเทียบกับ เกณฑ์ที่กำหนด อยู่ในระดับพอใจ

2.6 ค่าเฉลี่ยคะแนนด้านความรู้สึก วิชาสังคมศึกษา ของทุกจังหวัด และ กรุงเทพมหานคร เมื่อเทียบกับ เกณฑ์ที่กำหนด อยู่ในระดับพอใจ

3. วิชาพลานามัย

3.1 ค่าเฉลี่ยคะแนนด้านความคิด วิชาพลานามัย ระดับประเทศเมื่อเทียบกับ เกณฑ์ที่กำหนด อยู่ในระดับพอใจ มีนักเรียนได้คะแนนในระดับดี ร้อยละ 9.393 ระดับพอใจ ร้อยละ 60.540

3.2 ค่าเฉลี่ยคะแนนด้านความคิด วิชาพลานามัย เมื่อเทียบกับ เกณฑ์ที่กำหนด แล้ว อยู่ในระดับควรปรับปรุง ได้แก่ ปทุมธานี ล่อลุล บัตตานิ นราธิวาส สงขลา กระบี่ พังงา ระนอง อุทัยธานี พะเยา ภูเก็ต เชียงราย ยโสธร มุกดาหาร สันทบุรี นครนายก

3.3 ค่าเฉลี่ยคะแนนด้านความรู้สึก วิชาพลานามัย ระดับประเทศเมื่อเทียบกับ เกณฑ์ที่กำหนด อยู่ในระดับพอใจ



3.4 ค่าเฉลี่ยคะแนนด้านความรู้สึก วิชาพลานามัย ของเขตการศึกษาต่าง ๆ และกรุงเทพมหานคร เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด อยู่ในระดับพอใจ

3.5 ค่าเฉลี่ยคะแนนด้านความรู้สึก วิชาพลานามัย ของทุกจังหวัดและกรุงเทพมหานคร เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด อยู่ในระดับพอใจ

4. วิชาวิทยาศาสตร์ (เคมี ชีววิทยา ฟิสิกส์)

4.1 ค่าเฉลี่ยคะแนนด้านความคิด วิชาภาษาไทย (เคมี ชีววิทยา ฟิสิกส์) ระดับประเทศ เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด อยู่ในระดับควรปรับปรุง มีนักเรียนได้คะแนนในระดับดี ร้อยละ 0.231 ระดับพอใจ ร้อยละ 5.348

4.2 ค่าเฉลี่ยคะแนนด้านความคิด วิชาวิทยาศาสตร์ (เคมี ชีววิทยา ฟิสิกส์) ของเขตการศึกษาต่าง ๆ และกรุงเทพมหานคร เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด อยู่ในระดับที่ควรปรับปรุง

4.3 ค่าเฉลี่ยคะแนนด้านความคิด วิชาวิทยาศาสตร์ (เคมี ชีววิทยา ฟิสิกส์) ของทุกจังหวัดและกรุงเทพมหานคร เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด อยู่ในระดับควรปรับปรุง

5. วิชาวิทยาศาสตร์ (กายภาพ ชีวภาพ)

5.1 ค่าเฉลี่ยคะแนนด้านความคิด วิชาวิทยาศาสตร์ (กายภาพ ชีวภาพ) ระดับประเทศ เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด อยู่ในระดับควรปรับปรุง มีนักเรียนได้คะแนนระดับดี ร้อยละ 0.128 ระดับพอใจ ร้อยละ 3.423

5.2 ค่าเฉลี่ยคะแนนด้านความคิด วิชาวิทยาศาสตร์ (กายภาพ ชีวภาพ) ของเขตการศึกษาต่าง ๆ และกรุงเทพมหานคร เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด อยู่ในระดับควรปรับปรุง

5.3 ค่าเฉลี่ยคะแนนด้านความคิด วิชาวิทยาศาสตร์ (กายภาพ ชีวภาพ) ของทุกจังหวัด ในเขตการศึกษาต่าง ๆ และกรุงเทพมหานคร เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด อยู่ในระดับควรปรับปรุง

6. วิชาพื้นฐานอาชีพ

6.1 ค่าเฉลี่ยคะแนนด้านความคิด วิชาพื้นฐานอาชีพ ระดับประเทศ เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด อยู่ในระดับควรปรับปรุง มีนักเรียนได้คะแนนในระดับดี ร้อยละ 0.185 ระดับพอใจ ร้อยละ 28.887

6.2 ค่าเฉลี่ยคะแนนด้านความคิด วิद्याพื้นฐานวิชาอาชีว ของเขตการศึกษาต่าง ๆ และกรุงเทพมหานคร เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด อยู่ในระดับควรปรับปรุง

6.3 ค่าเฉลี่ยคะแนนด้านความคิด วิद्याพื้นฐานวิชาอาชีว ของทุกจังหวัด และกรุงเทพมหานคร เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด อยู่ในระดับควรปรับปรุง

6.4 ค่าเฉลี่ยคะแนนด้านความรู้สึก วิद्याพื้นฐานอาชีว ระดับประเทศ เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด อยู่ในระดับพอใจ

6.5 ค่าเฉลี่ยคะแนนด้านความรู้สึก วิद्याพื้นฐานอาชีว ของเขตการศึกษาต่าง ๆ และกรุงเทพมหานคร เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด อยู่ในระดับพอใจ

6.6 ค่าเฉลี่ยคะแนนด้านความรู้สึก วิद्याพื้นฐานอาชีว ของทุกจังหวัดและกรุงเทพมหานคร เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด อยู่ในระดับพอใจ

ผู้วิจัยได้พิจารณา เฉพาะโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานครเท่านั้น โดยติดต่อขอคะแนนตรวจสอบคุณภาพการศึกษาจากสำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้รับผลการตรวจสอบคุณภาพในชั้นมัธยมต้น 96 โรงเรียน และระดับมัธยมปลาย 22 โรงเรียน รวม 118 โรงเรียน

จากนั้นผู้วิจัยได้นำค่าเฉลี่ยคะแนนของแต่ละวิชามารวมกันในแต่ละโรงเรียน จากนั้นได้นำค่าเฉลี่ยรวมที่ได้เปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยทุกวิชาของสำนักงานทดสอบ โดยถ้าค่าเฉลี่ยรวมทุกวิชาของโรงเรียนใดมีค่าสูงกว่าค่าเฉลี่ยรวมทุกวิชา ของสำนักงานทดสอบ จะจัดอยู่ในโรงเรียนประสิทธิภาพสูง และถ้าค่าเฉลี่ยรวมของทุกวิชาของโรงเรียนใดมีค่าต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของสำนักงานทดสอบ จะจัดอยู่ในโรงเรียนประสิทธิภาพต่ำ ผลปรากฏว่า ได้โรงเรียนประสิทธิภาพสูง 23 โรงเรียน และโรงเรียนประสิทธิภาพต่ำ 15 โรงเรียน

เกณฑ์ประสิทธิภาพที่ใช้แบ่งประเภทของโรงเรียนเอกชน

หลังจากนั้น ผู้วิจัยได้นำเกณฑ์ประสิทธิภาพจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา เอกชน และสำนักงานทดสอบมาใช้พิจารณาร่วมกัน โดยถ้าโรงเรียนใดที่อยู่ในเกณฑ์ประสิทธิภาพสูงทั้งของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา เอกชนและสำนักงานทดสอบ หรืออยู่ในเกณฑ์ประสิทธิภาพสูงของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา เอกชนอย่างเดียว หรืออยู่ในเกณฑ์ประสิทธิภาพสูงของสำนักงานทดสอบอย่างเดียว จะจัดอยู่ในโรงเรียนประสิทธิภาพสูง และโรงเรียนใดที่อยู่ในเกณฑ์ประสิทธิภาพต่ำ

ทั้งของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และสำนักทดลอง หรืออยู่ในเขตพื้นที่ประสิทธิภาพ
 ต่ำของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนอย่างเดี่ยว หรืออยู่ใน เขตประสิทธิภาพต่ำของ
 สำนักทดลองอย่างเดี่ยว จะจัดอยู่ในโรงเรียนประสิทธิภาพต่ำ จากวิธีจัดดังกล่าวจะพบว่า มีจำนวน
 โรงเรียนประสิทธิภาพสูง ทั้งเขตพื้นที่ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา เอกชน และสำนักทดลอง
 18 โรงเรียน และโรงเรียนประสิทธิภาพสูงจากเขตพื้นที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา เอกชน
 อย่างเดี่ยว 20 โรงเรียน และโรงเรียนประสิทธิภาพสูงจากเขตพื้นที่สำนักทดลองอย่าง เดี่ยว 5
 โรงเรียน รวมเป็นโรงเรียนประสิทธิภาพสูง 43 โรงเรียน

หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์ในการแบ่งประเภทโรงเรียนออกเป็นโรงเรียนประสิทธิภาพ
 ต่ำ โดยมีจำนวนโรงเรียนประสิทธิภาพต่ำทั้ง เขตของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา เอกชน
 และสำนักทดลอง 6 โรงเรียน และโรงเรียนประสิทธิภาพต่ำ จากเขตพื้นที่สำนักงานคณะกรรมการ
 การศึกษาเอกชน 28 โรงเรียน และโรงเรียนประสิทธิภาพต่ำจากเขตพื้นที่สำนักทดลอง 9 โรงเรียน
 รวมเป็นโรงเรียนประสิทธิภาพต่ำ 43 โรงเรียน

ตอนที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 โดยนำ
 เลื่อนในแต่ละด้านของตัวแปรหลักสูตรดังนี้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านอาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์

ไพศาล ไกรสิทธิ์ (2514: 202) ได้ศึกษาสถานภาพการใช้อาคารสถานที่และกำลังคร
 ของโรงเรียนรัฐบาลในภาคศึกษา 3 ปีการศึกษา 2513 โดยใช่แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า

1. ที่ตั้งของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคศึกษา 3 ส่วนมากตั้งอยู่ใกล้แหล่งชุมชน
 ห่างไกลแหล่งเสื่อมโทรมทางศีลธรรม การคมนาคมไปมาสะดวก
2. พื้นที่ของโรงเรียนในภาคศึกษา 3 ส่วนมากมีพื้นที่กับแคบ คือ มีพื้นที่ไม่เกิน 25 ไร่
 สภาพที่ดินส่วนมากมีน้ำท่วมบางปีกับเป็นดอน
3. โรงเรียนมัธยมศึกษาในภาค 3 ส่วนมากมีสนามกีฬาแต่ไม่ได้ใช้ตลอดปี เป็นส่วนมาก
 มีรั้วไม้และที่พักผ่อนไม้เพียงพอ น้ำดื่มใช้น้ำประปาและน้ำฝนน้ำใช้ใช้น้ำประปาและน้ำบาดาล

สุวิทย์ มาดิตกุล (2524: 172) ได้ศึกษาลักษณะสภาพการใช้อาคารสถานที่ และ
 กำลังครูของโรงเรียนรัฐบาลในภาคศึกษา 5 ปีการศึกษา 2513 โดยใช้แบบสอบถาม
 ผลการวิจัยพบว่า ที่ตั้งของโรงเรียนในภาคศึกษา 5 ส่วนใหญ่ตั้งไกลแหล่งชุมชนแต่ห่างไกล
 จากแหล่งเสื่อมโทรมทางศีลธรรม การคมนาคมไปมาสะดวก โรงเรียนส่วนมากมีสนามกีฬา
 แต่ก็ไม่ค่อยได้ใช้ สถานที่พักผ่อนในโรงเรียนมีน้อย น้ำดื่มน้ำใช้ ใช้น้ำประปาและน้ำบาดาล
 บริเวณโรงเรียนส่วนมากมีบริเวณคับแคบ

นิศย์ หมวดทิพย์ (2514: 181-182) ได้ศึกษาลักษณะสภาพการใช้อาคารสถานที่และ
 กำลังครูของโรงเรียนรัฐบาลในภาคศึกษา 4 ปีการศึกษา 2513 โดยใช้แบบสอบถาม ผลการ
 วิจัยพบว่า อาคารเรียนและอาคารประกอบส่วนมากเป็นอาคารไม่มีอายุ 16 ปีขึ้นไป มีสภาพ
 ททรุดโทรม โรงเรียนส่วนใหญ่ยังขาดห้องเฉพาะวิชา อาคารอุตสาหกรรมศิลป์ คหกรรมศิลป์
 โรงอาหาร หอประชุมและส้วมอีกมาก ห้องเรียนล่ามารถดัดแปลงใช้ประโยชน์อย่างอื่นได้พอ
 ส้มควร ห้องเรียนใช้ประโยชน์ได้ประมาณวันละ 5-6 ชั่วโมง ห้องเฉพาะวิชาใช้ประมาณวันละ
 3-4 ชั่วโมง โรงฝึกงานใช้ประมาณวันละ 1-2 ชั่วโมง หอประชุมและโรงอาหารใช้ประมาณ
 วันละ 3-4 ชั่วโมง ห้องสมุดใช้ประมาณวันละ 1-2 ชั่วโมง

บุญมี พันธุ์ไทย (2521: 45-49) ได้ศึกษาการใช้อาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์
 ของโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษา โดยใช้แบบสอบถามผู้บริหาร 57 คน และครูผู้ควบคุมวัสดุ
 อุปกรณ์ 57 คน ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษามีการใช้อาคารเรียนอย่างมี
 ประสิทธิภาพสูงมาก ในด้านวัสดุอุปกรณ์ที่โรงเรียนมีอยู่นั้น ส่วนมากใช้การได้ดี โดยมีอัตราการ
 ใช้ 1-4 ชั่วโมงต่อวัน นอกจากนี้โรงเรียนส่วนมากได้ระบุว่า เครื่องบันทึกเสียงและเครื่อง
 ฉายสไลด์เป็นวัสดุอุปกรณ์ที่ต้องการสูง

ชุมศรี บุญสิทธิ์ (2524: 53-60) ได้ศึกษาการใช้ประโยชน์ห้องปฏิบัติการ
 วิทยาศาสตร์ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นโรงเรียน
 มัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่ามีการใช้ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ต่ำกว่า
 เกณฑ์ที่เหมาะสม คือ โรงเรียนยังใช้ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ไม่เต็มที่ แต่มีข้อน่าสังเกตคือ
 อัตราการใช้ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ของแต่ละโรงเรียนแตกต่างกันมาก ส่วนอัตราการใช้พื้นที่
 ต่อนักเรียนพบว่า อัตราการใช้พื้นที่ต่อนักเรียนสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานของยูเนสโก (UNESCO)
 ทั้ง ๆ ที่อัตราการใช้ห้องปฏิบัติการต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน

บุญส่ง อุตมระติ (2525: 108-135) ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับอุปกรณ์ปฏิบัติการวิชาฟิสิกส์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบสอบถามครูสอนวิชาฟิสิกส์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบสอบถามครูสอนวิชาฟิสิกส์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 41 คน และนักเรียนจำนวน 421 คน ผลการวิจัยพบว่า ครูและนักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและคุณภาพของอุปกรณ์ปฏิบัติการอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง และปัญหาในการใช้อุปกรณ์ปฏิบัติการคือ อุปกรณ์ชำรุดง่าย มีขนาดเล็กหรือใหญ่เกินไป

สำหรับในโรงเรียนเอกชน มีผู้ทำวิจัยเกี่ยวกับอาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์คือ กุหลาบ ปันลายนาค (2514: 130-133) ได้ทำการศึกษาสภาพห้องสมุดของโรงเรียนราษฎร์ที่เปิดสอนถึงชั้น มศ. 5 ในจังหวัดพระนครธนบุรี ปีการศึกษา 2513 โดยใช้แบบสำรวจสภาพห้องสมุด แบบสัมภาษณ์บรรณารักษ์ และแบบสอบถามครูใหญ่ บรรณารักษ์ รวมทั้งครูหมวดวิชาต่าง ๆ ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพของห้องสมุดโรงเรียนราษฎร์ เมื่อเปรียบเทียบกับมาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดมัธยมศึกษา ปรากฏว่า ขนาดของห้องสมุดส่วนใหญ่ค่อนข้างคับแคบ ครูวิถีของห้องสมุดส่วนใหญ่มีไม่เพียงพอ อุปกรณ์และวัสดุที่ค้นวัสดุในห้องสมุดส่วนใหญ่ยังไม่ได้มาตรฐานขั้นต่ำ วัสดุสิ่งพิมพ์ส่วนมากมีจำนวนหนังสือไม่ได้มาตรฐานขั้นต่ำ และมีวารสารและหนังสือพิมพ์ได้มาตรฐานขั้นต่ำ บุคลากรยังขาดบรรณารักษ์ที่มีวุฒิทางบรรณารักษ์ค่าสมัครมาก และจำนวนเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอในการดำเนินงาน
2. ความคิดเห็นของครูใหญ่ บรรณารักษ์และครูหมวดวิชาต่าง ๆ เกี่ยวกับสภาพของห้องสมุด ปรากฏว่าอาคารสถานที่มีสภาพทั่วไปปานกลาง แต่ค่อนข้างคับแคบ บุคลากรบรรณารักษ์ไม่มีความรู้ทางบรรณารักษ์ค่าสมัคร และไม่รับผิดชอบในงานที่ท่า และจำนวนเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ หนังสือที่ต้องการมีน้อยไม่สอดคล้องกับผู้ใช้ มีสภาพเก่าล้าสมัย การจัดระเบียบห้องสมุดยังไม่เหมาะสม

ในปี พ.ศ. 2520 คณาจารย์แผนกวิชาบริหารการศึกษา คณะครูค่าสมัคร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2520: 20) ได้ทำการศึกษาปัญหาการบริหารงานของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร การใช้อุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน กลุ่มตัวอย่างได้แก่



ผู้บริหารและครูในโรงเรียนเอกชนทุกระดับ ในกรุงเทพมหานคร และใช้แบบสอบถามเป็น เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า

1. โรงเรียนเอกชนส่วนมากจะมีอุปกรณ์ใช้ประกอบการสอน
2. โรงเรียนเอกชนส่วนมากใช้เงินของโรงเรียนซื้ออุปกรณ์การสอนให้ครูใช้ประกอบการสอน แต่เนื่องจากวัสดุในการทำอุปกรณ์การสอนมีราคาแพง ผู้บริหารจึงมีความต้องการที่จะให้หน่วยงานที่เหนือกว่าสนับสนุนด้านการเงินให้แก่โรงเรียน
3. ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่ยังให้การสนับสนุนและมีนโยบายส่งเสริมให้ครูใช้วัสดุที่ค้นวัสดุช่วยประกอบการสอน
4. โรงเรียนเอกชนส่วนมาก ขาดศูนย์บริการทางวัสดุที่ค้นวัสดุอุปกรณ์ประจำโรงเรียน
5. ครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชน ยังมีความรู้ในเรื่องการทำและการใช้วัสดุที่ค้นวัสดุที่น้อย ควรได้มีการช่วยเหลือในด้านหนังสือคู่มือการผลิตการใช้ ผู้แนะนำในการทำและการใช้วัสดุที่ค้นวัสดุอุปกรณ์
6. ครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชน ส่วนมากมีชั่วโมงการสอนมาก ทำให้ไม่มีเวลาในการทำวัสดุที่ค้นวัสดุได้เพียงพอ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านบุคลากร

กาญจนา จงรักษ์ (2512: 111-113) ทำการศึกษาบทบาทของผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการในโรงเรียนรัฐบาลระดับมัธยมศึกษาสายสามัญในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า หัวหน้าฝ่ายวิชาต้องการให้ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการให้ความช่วยเหลือในดังนี้

1. ฝึกการสอนวิชาที่ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการมีความถนัด
2. ส่งเสริม สนับสนุนในการเข้าศึกษาใน ทศกัหรือผู้ชำนาญการสอนอื่น ๆ มาฝึกสอนให้กับครูอาจารย์ตามสายวิชาอย่างน้อย 1-2 ครั้ง
3. ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการควรส่งครู อาจารย์ ไปรับการอบรมที่กรมวิสามัญศึกษา และส่งเสริมให้ครูอาจารย์ ไปฟังปาฐกถา อภิปรายในเรื่องต่าง ๆ ให้มีความรู้ในด้านต่าง ๆ กว้างขวางและทันสมัย

4. ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการ ควรจะส่งเสริมครู อาจารย์ ผู้ชำนาญการ
สอนในโรงเรียน ช่วยนิเทศการสอนแนะนำครูอาจารย์ให้ปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น

เล่มศรี ชำกนก (2513: 125-126) ทำการศึกษาบทบาทของหัวหน้าฝ่ายวิชา
สังคมศึกษา ในโรงเรียนรัฐบาลระดับมัธยมศึกษาสายสามัญในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัย
พบว่าครูผู้สอนวิชาสังคม เสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของหัวหน้าฝ่ายวิชา สังคมศึกษา ว่าควร
เชิญวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิหรือศึกษานิเทศก์มาให้การอบรมหรือสาธิตการสอนแก่ครูในสายวิชาบ้าง
ควรเปิดโอกาสให้ครูไปสังเกตการสอนจากโรงเรียนที่มีการจัดการสอนที่ถูกต้อง เช่น โรงเรียน
สาธิตต่าง ๆ เพื่อครูจะได้นำมาปรับปรุงการสอนของตนให้ดีขึ้น

เล่มชาย ชูชาติ (2520: 33-39) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการใช้ครูในระดับ
มัธยมศึกษา ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะต่าง ๆ ไปของครู ศึกษาการใช้ครูด้านต่าง ๆ
ได้แก่ การปฏิบัติงานของครู ปัญหาการใช้ครู การใช้ครูด้านอื่น ๆ ที่มิใช่การสอน การใช้ครูไม่
ตรงตามวุฒิ โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นกับกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารและครูในโรงเรียน
มัธยมศึกษาในแต่ละภาคภูมิภาคสำคัญของประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่แล้วครูสอนตรง
ตามวิชาเอก มีจำนวนชั่วโมงทำการสอนอยู่ระหว่าง 16-20 ชั่วโมง ทำหน้าที่ครูประจำชั้น
1-5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ทำงานด้านอื่น ๆ ที่มิใช่การสอนหรืองานประจำชั้น 1-5 ชั่วโมงต่อ
สัปดาห์ และเตรียมการสอนล่วงหน้าตลอดสัปดาห์ สำหรับปัญหาการใช้ครู ผู้บริหารโรงเรียน
มัธยมศึกษาส่วนใหญ่ประสบปัญหามีครูไม่เพียงพอ ครูมีความสามารถไม่ตรงกับวิชาที่สอน และ
ครูไม่ชอบสอนในบางวิชา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านการจัดการเรียนการสอน สื่อการสอน และกิจกรรม

เล่มศรีหส์กู่ตร

นิตยา เป็ลื่องนุช (2519: 92) ได้ทำการศึกษาเจตคติของอาจารย์ใหญ่ ครู
และนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ของโรงเรียนรัฐบาลในภาคกลางที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนนักเรียน
ผลการวิจัยสอดคล้องกับ ประภัสสร มโนรัตน์ (2519: 71-72) และอรุวรรณ เวทยเวทิน
(2519: 68) ซึ่งทำการวิจัยในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามลำดับคือ โรงเรียนส่วนมาก
จะให้คณะกรรมการนักเรียนเป็นผู้ดำเนินงานและกำหนดระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ของชุมชน
อาจารย์ใหญ่เกือบทุกโรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรมเป็นบางครั้งเท่านั้น อาจารย์และอาจารย์ที่ปรึกษา

ส่วนมากได้ให้ความร่วมมือและให้ค่าปรึกษาแก่นักเรียนเมื่อมีปัญหาในการดำเนินงาน นักเรียนและคณะกรรมการนักเรียนส่วนมากจะเข้าร่วมกิจกรรมด้วยความสนใจโดยวิธีสมัครเข้าเป็นสมาชิก อาจารย์ที่ปรึกษาสมัครใจทำงานเองบ้าง อาจารย์ใหญ่แต่งตั้งบ้าง คณะกรรมการนักเรียนส่วนมากได้จากการเลือกตั้ง เงินที่นำมาใช้จ่ายเป็นรายได้ที่ได้มาจากการจัดงานค่าสมาชิก และงบประมาณจากโรงเรียน เวลาที่จัดกิจกรรมไม่แน่นอน ยืดหยุ่นไปตามความสะดวกและความเหมาะสม ไม่ค่อยจะมีการประเมินผลการจัดกิจกรรม

สหัสศรี เพ็งบุญ (2527: 90-101) ได้ทำการศึกษาเพื่อนำเสนอโครงการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาคณิตศาสตร์ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นครูคณิตศาสตร์ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งทำหน้าที่เป็นครูที่ปรึกษา กิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาคณิตศาสตร์หรือทำหน้าที่สอนคณิตศาสตร์ จำนวน 126 คน และนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาคณิตศาสตร์ 495 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น วิเคราะห์ข้อมูลโดยคำนวณค่าร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามมาสร้างโครงการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาคณิตศาสตร์ นำโครงการที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ พิจารณาและประเมินโครงการ แล้วปรับปรุงแก้ไขเสนอเป็นโครงการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาคณิตศาสตร์สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. เกี่ยวกับการวางแผนจัดกิจกรรม ผู้ริเริ่มในการจัดกิจกรรมควรเป็นครูที่ปรึกษา กิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาคณิตศาสตร์หรือครูผู้สอนคณิตศาสตร์ ควรดำเนินงานในรูปคณะกรรมการ ซึ่งประกอบด้วยครูคณิตศาสตร์และนักเรียนที่เป็นสมาชิกชมรมคณิตศาสตร์ เงินที่นำมาใช้จ่ายกิจกรรมควรได้มาจากงบประมาณของโรงเรียน เวลาที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรมควรจัดในช่วงโมงกิจกรรมชมรมหรือระหว่างเวลาพัก การเลือกวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้จัดกิจกรรมควรคำนึงถึงความเหมาะสมกับระดับชั้น วุฒิภาวะ ความสนใจของนักเรียน สถานที่ที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรมคือ ในห้องเรียน

2. ครูที่ปรึกษาควรมีหน้าที่ให้ค่าปรึกษาแนะนำ ส่วนนักเรียนควรมีส่วนร่วมในการดำเนินงานเฉพาะเรื่อง

3. กิจกรรมที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาคณิตศาสตร์สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ที่อยู่ในระดับมากอันดับแรกคือ แข่งขันตอบปัญหาระหว่างโรงเรียน รองลงมาคือ แข่งขันตอบปัญหาภายในโรงเรียน

4. การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาคณิตศาสตร์ทำให้นักเรียนมีประสบการณ์ และมีความรู้ในคณิตศาสตร์มากขึ้น และช่วยให้นักเรียนสามารถทำงานร่วมกันได้ดี มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีความเชื่อมั่นในตนเอง

พริ้มเพรา คงชนะ (2526: 90-104) ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนวิชาอาชีพของท้องถิ่น ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตการศึกษา 10 โดยใช้แบบสอบถามกับผู้บริหารและครู ของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตการศึกษา 10 โดยใช้แบบสอบถามกับผู้บริหารและครู ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 10 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การคำนวณค่าร้อยละ ความถี่ ให้ค่าน้ำหนักคะแนนตามการจัดอันดับและทดสอบไคสแควร์ ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารและครูมีความเห็นว่า คู่มือการสอนวิชาอาชีพของท้องถิ่น ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีลักษณะสมบูรณ์ครบถ้วนทุกด้าน แต่จุดสัรประกอบการเรียนวิชาอาชีพของท้องถิ่น ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ยังมีลักษณะไม่ครบทุกด้าน และสื่อการสอนที่ครูใช้ในการสอนวิชาอาชีพของท้องถิ่นไม่มีเพียงพอ และครูใช้สื่อการสอนเป็นบางครั้ง

2. หน่วยงานที่จัดทำสื่อการสอนในวิชาอาชีพของท้องถิ่น ซึ่งจัดทำสื่อการสอนในระดับมากที่สุด คือ กรมวิชาการ และสำนักพิมพ์เอกชนเป็นหน่วยงานที่จัดทำสื่อการสอนในวิชานี้น้อยที่สุด

3. ผู้บริหารมีความเห็นว่า คู่มือการสอนเป็นสื่อการสอนที่ครูผู้สอนใช้มากที่สุด และแผนการสอนเป็นสื่อการสอนที่ครูผู้สอนใช้น้อยที่สุด ในขณะที่ครูมีความเห็นว่าหลักสูตรเป็นสื่อการสอนที่ครูใช้มากที่สุด และจุดสัรประกอบการเรียนเป็นสื่อการสอนที่ครูผู้สอนใช้น้อยที่สุด

4. ปัญหาที่ผู้บริหารและครูพบเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนวิชาอาชีพของท้องถิ่นระดับมัธยมศึกษาตอนต้นซึ่งเป็นปัญหามากคือ การไม่ได้ใช้สื่อการสอน ได้รับล่าช้า ไม่ครบถ้วนและไม่เพียงพอ ส่วนที่เป็นปัญหาน้อยคือ การไม่เข้าใจจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ระบุไว้ในคู่มือการสอน ไม่สามารถปฏิบัติตามกิจกรรมการเรียนการสอนที่ระบุไว้ในคู่มือได้ ไม่สามารถค้นหาสื่อการสอนตามที่ระบุไว้ได้ ไม่สามารถประเมินผลตามที่เสนอไว้ในคู่มือได้

ลู่วิชัย ช่อตรง (2526: 109-127) ได้ทำการศึกษาสภาพและปัญหาการเรียน การสอนวิชาอาชีพ ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และครูผู้สอนวิชาอาชีพ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม แบบสังเกต วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า

1. ความคิดเห็นของครูผู้สอนและนักเรียน เกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนวิชา อาชีพด้านต่าง ๆ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เกี่ยวกับหลักสูตร ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การแนะแนว สถานที่ที่ใช้สอนและฝึกงาน ส่วนการวัดและประเมินผลไม่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตามหากพิจารณาค่าเฉลี่ยของความคิดเห็น ของครูผู้สอนและนักเรียนเกี่ยวกับความเหมาะสมและการปฏิบัติของกิจกรรมในแต่ละด้านแล้ว ปรากฏว่า ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของครูผู้สอนและนักเรียนอยู่ในระดับมากด้านหลักสูตร ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการวัดและการประเมินผล ส่วนด้านสื่อการเรียน การสอน ด้านการแนะแนวและด้านสถานที่ที่ใช้สอนและฝึกงาน ปรากฏว่า ค่าเฉลี่ยของความคิด เห็นของครูผู้สอนและนักเรียนเกี่ยวกับความเหมาะสมและการปฏิบัติของกิจกรรมอยู่ในระดับน้อย ทั้งสามด้าน

2. ความคิดเห็นของครูผู้สอนและนักเรียน เกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอน วิชาอาชีพด้านต่าง ๆ นั้น พบว่าความคิดเห็นของครูผู้สอนและนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัย สำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อย่างไรก็ตามหากพิจารณาค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา การเรียนการสอนของครูผู้สอนและนักเรียนแล้ว ปรากฏว่าค่าเฉลี่ยของความคิดเห็น ทั้งของครู ผู้สอนและนักเรียนอยู่ในระดับน้อย เกี่ยวกับปัญหาด้านหลักสูตร ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดและการประเมินผล ส่วนด้านสื่อการเรียนการสอน และการแนะแนว ค่าเฉลี่ยของ ความคิดเห็นของครูผู้สอนอยู่ในระดับมาก ส่วนค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของนักเรียนอยู่ในระดับ น้อยทั้งสองด้าน สำหรับด้านสถานที่ที่ใช้สอนและฝึกงาน ปรากฏว่าค่าเฉลี่ยของความคิดเห็น ทั้งของครูผู้สอนและนักเรียนอยู่ในระดับมาก

ระนศักดิ์ ตริสุทธิวงษา (2528: 60-73) ได้ทำการศึกษาสิ่งแวดล้อมความสะอาดก ในการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ในระดับมัธยม ศึกษาตอนต้น ตัวอย่างประชากรเป็นครูหัวหน้าหมวดวิชาวิทยาศาสตร์ 41 คน และครูวิทยาศาสตร์

184 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง วิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าความถี่และร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า

1. การจัดการกรรมการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ในชั้นเรียน ครูส่วนใหญ่ใช้วิธีซักถามและให้นักเรียนทำการทดลอง ซึ่งนักเรียนได้ทำการทดลองเกือบทุกการทดลองที่มีในแบบเรียน โดยใช้วิธีทดลองตามที่กำหนดในแบบเรียน ครูส่วนใหญ่เห็นว่านักเรียนได้มีโอกาสฝึกทักษะกระบวนการวิทยาศาสตร์ เช่น การสังเกต การวัดการคำนวณ การแปลผลจากข้อมูล และการลงความเห็นจากข้อมูล มีครูจำนวนน้อยที่เห็นว่านักเรียนได้มีโอกาสฝึกทักษะการคัดล้าแนก การคัดกระทำข้อมูลและการสื่อความหมาย การหาความสัมพันธ์ระหว่างมิติกับเวลา การพยากรณ์ การตั้งสมมติฐาน การกำหนดและควบคุมตัวแปร และการกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการ และครูวิทยาศาสตร์ทุกคนเห็นว่านักเรียนไม่ได้ฝึกทักษะการออกแบบการทดลองเลย ในการอภิปรายผลการทดลองครูส่วนใหญ่จะเป็นผู้นำอภิปรายและนำให้นักเรียนสรุปผลการทดลอง กิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ที่ครูส่วนใหญ่ให้นักเรียนทำได้แก่ การทำแบบฝึกหัด การค้นคว้าและเขียนรายงาน

2. การศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาวิทยาศาสตร์ พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้จัดให้มีการเรียนการสอนวิชากิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาศาสตร์อย่างสม่ำเสมอ อย่างไรก็ตามโรงเรียนส่วนใหญ่ก็ได้จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาศาสตร์เป็นครั้งคราว ซึ่งในการจัดกิจกรรมดังกล่าวนี้ ครูหัวหน้าหมวดและครูวิทยาศาสตร์จะร่วมกำหนดประเภทของกิจกรรม และนักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมทุกครั้ง กิจกรรมที่จัดเป็นส่วนใหญ่คือ การทำบ้านนิเทศเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ การตอบปัญหาวิทยาศาสตร์ และการจัดนิทรรศการวิทยาศาสตร์ ส่วนการให้นักเรียนทำโครงการวิทยาศาสตร์นั้น มีการจัดในโรงเรียนจำนวนน้อยมากเพียงร้อยละ 6.52 ของโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากร นอกจากนี้มีการดำเนินการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาวิทยาศาสตร์ของโรงเรียนส่วนใหญ่ยังทำไม่สม่ำเสมอ

สำหรับในโรงเรียนเอกชน นุชรินทร์ พัชร่มขาว (2522: 95-97) ได้ศึกษาการใช้สื่อการสอนภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนราษฎร์ ในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า

1. ทั้งผู้บริหารและครูผู้สอนตอบตรงกันว่า สื่อการสอนที่มีมากที่สุดในโรงเรียนคือ กระดาษดำ หนังสืออ้างอิงประกอบบทเรียน หนังสือพิมพ์ วารสารต่าง ๆ รูปภาพ และไมโครโฟน เครื่องขยายเสียง ผู้บริหารเห็นว่าผู้สอนภาษาไทยทำสื่อการสอนขึ้นใช้เอง หรือผู้อื่นช่วยทำให้มากที่สุด ส่วนผู้สอนตอบว่าได้สื่อการสอนมาจากการใช้ของส่วนตัว หรือซื้อหามาเองมากที่สุด

2. ปัญหาและอุปสรรคในการใช้สื่อการสอนนั้น ผู้บริหารเห็นว่าผู้สอนภาษาไทยมีปัญหาเกี่ยวกับการเตรียมและจัดหาสื่อการสอนมาใช้มากที่สุด ส่วนผู้สอนเห็นว่าปัญหาและอุปสรรคที่พบมากที่สุดคือ การขาดงบประมาณส่วนตัวในการจัดซื้อสื่อการเรียนการสอนและทางโรงเรียนมีสื่อการเรียนการสอนจำนวนจำกัดไม่เพียงพอกับความต้องการ สภาพห้องเรียนไม่เหมาะสมกับการใช้สื่อการเรียนการสอน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านการสอนซ่อมเสริม

ธีรพร ฉะโชติวานิช (2524: 81-86) ได้ทำการศึกษาปัญหาการสอนซ่อมเสริม ในวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นครูในโรงเรียนรัฐบาลที่สอนวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 252 คน จากโรงเรียนรัฐบาล 31 โรงเรียน โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ผลการวิจัยพบว่า สภาพที่เป็นปัญหาอยู่ในเกณฑ์มากที่สุดคือ นักเรียนไม่เห็นความสำคัญของการเรียนซ่อมเสริมและนักเรียนขาดความกระตือรือร้นในการเรียนซ่อมเสริม สำหรับสภาพปัญหาที่อยู่ในเกณฑ์มากมี 17 ปัญหา ได้แก่ การที่นักเรียนมีปัญหาทางครอบครัวทำให้เรียนไม่เต็มที่ ไม่มีเวลาสำหรับการเรียนซ่อมเสริม ครูมีหน้าที่รับผิดชอบนอกเหนือจากการสอน มีชั่วโมงสอนมาก ขาดคำแนะนำเกี่ยวกับการสอนซ่อมเสริม ครูไม่มีเวลาในการวางแผนการสอน ไม่ทราบว่าจะใช้วิธีสอนใดที่จะทำให้การสอนซ่อมเสริมมีประสิทธิภาพ จำนวนครูและนักเรียนไม่ได้สัดส่วนที่เหมาะสมกัน การประเมินผลด้วยวิธีการให้นักเรียนประเมินผลด้วยตนเอง การขาดงบประมาณในการจัดซื้อหรือทำอุปกรณ์การเรียน อุปกรณ์การสอนไม่เพียงพอ ครูขาดทักษะของความรู้ในการสร้างอุปกรณ์ นักเรียนที่เรียนช้าขาดเรียนบ่อย และมีพื้นฐานทางด้านภาษาไทยไม่เพียงพอ รวมทั้งนักเรียนที่ล่อตลกและไม่สนใจวิชาภาษาไทย ก็จัดว่าเป็นปัญหาในระดับมากเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของทักษะ สุวิชัยาศัย (2524: 81-90) และ เล่ถียร เอกจุ่น (2524: 76-86) ที่ทำการวิจัยเรื่องเดียวกัน แต่ใช้ตัวอย่างประชากรในเขตการศึกษา 2 และในโรงเรียนลาติตสังกัตทววงมหาวิทยาลัยทั้ง 10 แห่ง โดยครูสอนภาษาไทยในเขตการศึกษา 2 มีความเห็นว่าสภาพที่

ก่อให้เกิดปัญหาในการสอนซ่อมเสริมมี 27 ปัญหา ซึ่งมากกว่าสภาพที่ก่อให้เกิดปัญหาตามความคิดเห็นของครูสอนวิชาภาษาไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย เป็นว่ามีปัญหาในระดับมากเพียง 13 ปัญหาเท่านั้น อาจกล่าวได้ว่าครูที่สอนซ่อมเสริมที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร จะมีความพร้อมในการสอนซ่อมเสริมในวิชาดังกล่าวมากที่สุดครูที่สอนซ่อมเสริมในต่างจังหวัดออกไป

อุไทยวรรณ พูลทวี (2526: 151-184) ได้ทำการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูสังคมศึกษา เกี่ยวกับการเรียนการสอนซ่อมเสริมวิชาสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตการศึกษา 8 อุบลราชธานีใช้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ตัวอย่างประชากรเป็นผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 115 คน และครูสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 215 คน ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารและครูสังคมศึกษามีความเห็นตรงกันว่า เป็นปัญหาในระดับปานกลาง ได้แก่ ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนที่เรียนซ่อมเสริมวิชาสังคมศึกษา ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการสอนซ่อมเสริมวิชาสังคมศึกษา ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเทคนิควิธีสอนซ่อมเสริมวิชาสังคมศึกษา และปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการใช้สื่อการเรียนการสอนซ่อมเสริมวิชาสังคมศึกษา ส่วนปัญหาที่ผู้บริหารและครูสังคมศึกษามีความเห็นแตกต่างกัน โดยผู้บริหารเห็นว่าเป็นปัญหาในระดับน้อย แต่ครูสังคมศึกษาเห็นว่าเป็นปัญหาในระดับปานกลาง ได้แก่ ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหาร ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับครูผู้สอนซ่อมเสริมวิชาสังคมศึกษา ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนซ่อมเสริมวิชาสังคมศึกษา ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการจัดผลและการประเมินผล การเรียนการสอนซ่อมเสริมวิชาสังคมศึกษา และปัญหาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการเรียนการสอนซ่อมเสริมวิชาสังคมศึกษา

วันทนิย์ งามพุทธแล่น (2526: 116-130) ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับการจัดสอนซ่อมเสริมวิชาวิทยาศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตกรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ตัวอย่างประชากรเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 120 คน ครูวิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 120 คน ที่อยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 40 โรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า สภาพการ จัดสอนซ่อมเสริมวิชาวิทยาศาสตร์มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการให้นักเรียนผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ จัดสอนในช่วงโมงที่สะดวกไว้สำหรับการสอนซ่อมเสริม

โดยเฉพาะ คัดเลือกนักเรียนเข้าเรียนโดยใช้ผลการเรียนของนักเรียนเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา เลือกวิธีสอนให้เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน มีการประเมินผลเมื่อนักเรียนเรียนครบตามที่กำหนดไว้ ถ้านักเรียนไม่ผ่านการประเมินผลก็ต้องเรียนซ้ำอีก สำหรับปัญหาเกี่ยวกับการคัดลอกข้อสอบเสริมวิชาวิทยาศาสตร์ ผู้บริหารและครูมีความเห็นตรงกันว่าเป็นปัญหาในระดับปานกลางได้แก่ ปัญหาด้านการบริหาร การวัดและประเมินผล สื่อการเรียน สถานที่ สภาพแวดล้อมทางสังคมและบริการต่าง ๆ ส่วนปัญหาที่ผู้บริหารโรงเรียนและครูวิทยาศาสตร์มีความเห็นต่างระดับกันนั้น ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับครูผู้สอนข้อสอบเสริมวิชาวิทยาศาสตร์ และนักเรียนที่เรียนข้อสอบเสริมวิชาวิทยาศาสตร์

สำหรับในโรงเรียนเอกชน สุวรัตน์ กาญจนรัฐดิษฐ์ (2524: 84-89) ได้ศึกษาปัญหาการลอกข้อสอบเสริมวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนราษฎร์ เขตกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการลอกข้อสอบเสริม และศึกษาสภาพการคัดการเรียนการลอกข้อสอบเสริมวิชาภาษาไทย โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้เป็นครูผู้สอนวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนราษฎร์จำนวน 131 คน จากโรงเรียนราษฎร์ จำนวน 54 โรงเรียน ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ผลการวิจัยพบว่า สภาพที่เป็นปัญหาอยู่ในเกณฑ์มากที่สุดคือ ครูขาดงบประมาณในการจัดทำหรือซื้ออุปกรณ์การสอน ส่วนสภาพปัญหาที่อยู่ในเกณฑ์มากที่สุดมี 12 ปัญหา ได้แก่ ครูมีชั่วโมงสอนมาก ครูมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบนอกเหนือจากการสอน ครูขาดคำแนะนำเกี่ยวกับการลอกข้อสอบเสริม วิธีการวัดผลที่ให้นักเรียนประเมินผลด้วยตนเอง นักเรียนไม่เห็นความสำคัญของการเรียนข้อสอบเสริม นักเรียนขาดความกระตือรือร้นในการเรียนข้อสอบเสริม แหล่งหาความรู้ในโรงเรียนไม่เพียงพอในการค้นคว้า นักเรียนขาดเรียนบ่อย นักเรียนไม่สนใจวิชาภาษาไทย และนักเรียนมีพื้นฐานทางภาษาไทยไม่เพียงพอ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านการจัดแนะแนว

ศักดิ์สิทธิ์ ชัตติยาลู่วรรณ (2518: 71-73) ได้ทำการศึกษาลักษณะผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวที่พึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนมัธยมแบบประสมประเภทสหศึกษาในภาคกลางของประเทศไทย เมื่อสำรวจลักษณะผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวที่พึงประสงค์ของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้น มศ. 1-5 จำนวน 1,095 คน เป็นชาย 534 คน หญิง 561 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ไคส์แควร์

ส่วนผลการประเมินค่าความสำคัญของลักษณะที่นักเรียนเลือกวิเคราะห์จากค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1. โดยทั่วไปนักเรียนส่วนใหญ่ต้องการผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวที่มีลักษณะเป็นผู้ที่เก็บปัญหานักเรียนไว้เป็นความลับ เป็นเพศหญิงอายุเกิน 30 ปี เป็นผู้มีเหตุผล มีความรอบรู้ เฉลียวฉลาด ทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลการประเมินค่าความสำคัญของลักษณะผู้ให้คำปรึกษา และแนะแนวที่นักเรียนเลือกในสถานการณ์ทั่วไปสอดคล้องกับค่าความสำคัญได้ดังนี้ ลักษณะเกี่ยวกับอารมณ์ ความรู้ การเก็บปัญหาของนักเรียนไว้เป็นความลับ วิธีการให้คำปรึกษา การให้นักเรียนเข้าพบ ลักษณะเกี่ยวกับวัย อายุ เพศ การแต่งกาย เมื่อแยกศึกษาตามเพศปรากฏว่านักเรียนชาย หญิง ต้องการผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวที่เป็นเพศเดียวกับตน นอกจากนี้ยังพบอีกว่านักเรียนหญิงต้องการผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวที่เก็บปัญหานักเรียนไว้เป็นความลับมากกว่านักเรียนชาย การเลือกลักษณะผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวดังกล่าวทั้ง 2 ลักษณะ พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนลักษณะอื่น ๆ นักเรียนทั้งชาย หญิง เลือกคล้ายคลึงกัน

2. โดยทั่วไป ๆ ไปสถานการณ์ปัญหาที่มีผลต่อการเลือกลักษณะผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวที่พึงประสงค์ของนักเรียนพบว่า ปัญหาในการเรียน ในครอบครัว การศึกษาต่อ และการเลือกอาชีพ นักเรียนเลือกลักษณะผู้ให้คำปรึกษาโดยเน้นวัย อายุ การแต่งกาย และการเก็บรักษาความลับ พบความแตกต่างในการเลือกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นรินทร์ อิ่มเพิ่มพูน (2522: 62-69) ได้ทำการศึกษา วิธีการ ที่ครูระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดนครปฐมใช้ในการแก้พฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียนตามการรับรู้ของครู เพื่อสำรวจถึงวิธีการที่ครูใช้ในการแก้พฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นครูที่สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครปฐม จาก 24 โรงเรียน จำนวน 250 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามพฤติกรรมที่เป็นปัญหาที่สร้างเป็นสถานการณ์ จำนวน 30 พฤติกรรม ผลการวิจัยพบว่า ครูในกลุ่มตัวอย่างเลือกใช้วิธีการแก้พฤติกรรมที่เป็นปัญหาตามลำดับมากน้อยดังนี้ คือ วิธีการทำโทษทางวาจา วิธีการไม่ทำโทษ วิธีการทำโทษทางกาย วิธีการทำโทษทางสังคมและไม่แก้ปัญห ครูเพศชายและเพศหญิงที่มีวุฒิต่างกัน และประสบการณ์สอนต่างกัน ใช้วิธีการแก้พฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เดิม สิบขจร (2527: 154-155) ได้ทำการศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ของโรงเรียนสังกัดสภามัญศึกษา ประชากรที่ใช้คือ ผู้บริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร 98 โรงเรียน โดยไม่มีการสุ่มตัวอย่าง จำนวน 688 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ผลการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแนะนำแนวพบว่าปัญหาในการแนะนำที่พบเรียงลำดับจากมากไปน้อยคือ ครูแนะนำมีจำนวนน้อย ไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน บริการแนะนำยังไม่จริงจัง ครูแนะนำไม่สามารถแก้ปัญหาเด็กได้อย่างกว้างขวาง โรงเรียนไม่ให้ความสำคัญต่อการแนะนำ ครูแนะนำยังไม่เข้าถึงเด็ก มีเวลาเฉพาะในคาบที่สะดวกและไม่สนใจจะแก้ปัญหา ครูแนะนำบรรจุใหม่ขาดประสบการณ์ในการทำงานและการจูงใจนักเรียน บุคลากรที่มีความรู้ด้านแนะนำโดยตรงทำงานไม่เต็มที่ ครูแนะนำมีขวัญและกำลังใจไม่สู้ดีเพราะผลงานไม่เห็นผลโดยทันที เมื่อฝ่ายแนะนำติดตามผลนักเรียนที่จบหลักสูตรไปแล้ว ไม่ได้รับความร่วมมือจากนักเรียนเท่าที่ควร

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลการเรียน

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 มีผู้ทำเพียงรายเดียวคือ ลุ่มาสี จันทร์ธล (2521: 64-69) ซึ่งได้ทำการติดตามผลการปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นครูโรงเรียนราษฎร์และครูในโรงเรียนรัฐบาลในกรุงเทพมหานคร จำนวน 217 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ การคำนวณค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ 2 แฟคเตอร์ ทดสอบค่าที และหาค่าสหสัมพันธ์ด้วยสูตรของเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูโดยส่วนรวมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนค่อนข้างน้อย
2. ครูโรงเรียนรัฐบาลมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนสูงกว่าโรงเรียนราษฎร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
3. ครูได้ปฏิบัติการประเมินผลการเรียนถูกต้องตามระเบียบการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรใหม่ในระดับปานกลาง

4. ครูโรงเรียนรัฐบาลและครูโรงเรียนราษฎร์ได้ปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผลการเรียนได้ถูกต้องไม่แตกต่างกัน

5. ครูมีปัญหาสำคัญในการประเมินผลการเรียนตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 ในเรื่อง

- 5.1 คู่มือการประเมินผลการเรียนไม่พอเพียง
- 5.2 ขาดความรู้เรื่องระเบียบการประเมินผลตามที่กระทรวงกำหนด
- 5.3 ขาดบุคคลที่จะให้คำปรึกษาแนะนำ
- 5.4 ขาดความรู้เกี่ยวกับวิธีการเขียนข้อสอบให้ดีและเหมาะสม
- 5.5 ขาดความรู้เกี่ยวกับวิธีการเขียนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม
- 5.6 ขาดความรู้เกี่ยวกับวิธีการวัดและประเมินผล
- 5.7 ขาดความรู้เกี่ยวกับวิธีการประเมินผลก่อนเรียน

6. ครูโรงเรียนราษฎร์มีปัญหาในเรื่อง ขาดความรู้เรื่องระเบียบการประเมินผลตามที่กระทรวงกำหนด ขาดความรู้เรื่องวิธีการประเมินผลแบบใช้กลุ่มไม้เกณฑ์ ขาดความรู้เรื่องการตัดเกรด ขาดบุคคลที่จะให้คำปรึกษาแนะนำมากกว่าครูโรงเรียนรัฐบาลอย่างมีนัยสำคัญ

7. ความรู้ในหลักการประเมินผลการเรียนตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียน การปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียน และปัญหาในการปฏิบัติตามระเบียบดังกล่าว มีความสัมพันธ์กันอย่างไร มีนัยสำคัญทางสถิติ

จะพบว่างานวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนใหญ่จะเป็นการวิจัยเกี่ยวกับโรงเรียนรัฐบาล งานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาเอกชนยังมีอยู่ไม่มากนัก จึงควรจะได้มีการศึกษาเกี่ยวกับโรงเรียนเอกชนเพิ่มขึ้น